

Archeologienota Gent Vossenbos

Verslag van Resultaten

Bert ACKE en Maarten BRACKE

24-9-2018

Titel: Archeologienota Gent Vossenbos

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke en Maarten Bracke

Kaartmateriaal opgemaakt door Archeopunt gcv; Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18020 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2018G189

Intern projectnummer: 2018.111

Locatiegegevens: Gent, Raymonde De Larochelaan

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 102688,17 en Y: 191062,77; X: 102920,28 en Y: 191268,46

Kadastergegevens: Gent, afdeling 25 Sint-Denijs-Westrem, sectie A, percelen 192C (partim), 192D (partim), 195A, 196A (partim), 196B (partim), 197A (partim), 198A (partim), 200B (partim), 201 (partim), 202G (partim), 204B (partim), 210H (partim) (zie figuur 5)

Topografische kaart: zie figuur 3 en 4

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog) en Pekka Quintelier (contactpersoon initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 24/09/2018

© Acke & Bracke bvba, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANEDE WERKEN	8
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	9
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	9
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	11
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	13
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	14
2.4. HISTORISCHE SITUERING	17
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	24
3. SYNTHESE	28
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	28
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	28
3.3. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	29
4. SAMENVATTING	31
5. BIBLIOGRAFIE	33
6. BIJLAGES	34

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden voor een project genaamd Gent Vossenbos, gelegen in de deelgemeente Sint-Denijs-Westrem langsheen de Raymonde de Larochelaan (provincie Oost-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen werd afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het terrein, 20 540m² groot, heeft een onregelmatige vorm en is gelegen ten noorden van de Raymonde de Larochelaan. Het terrein is grotendeels braakliggend, in de noordoostelijke zone is een bos aanwezig, dat zich verder naar het noordoosten uitstrekt.

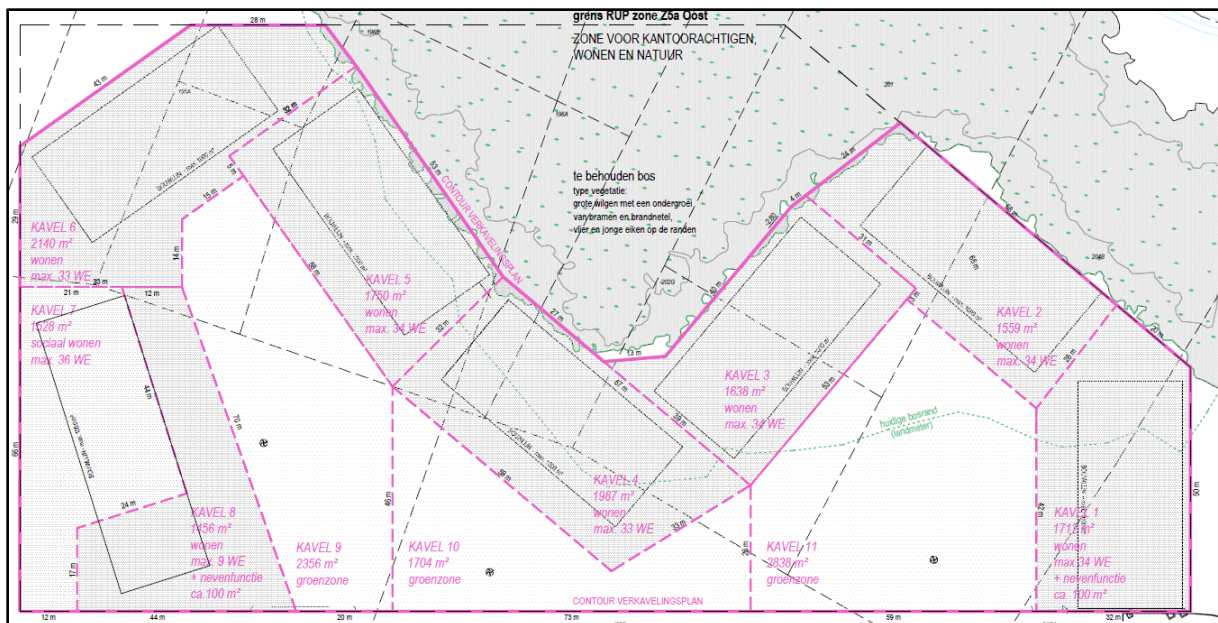
Figuur 1 Zicht op het plangebied op de meest recente orthofoto (bron: geopunt.be).

2.2. Geplande werken

Het ontwerpplan en de doorsneden zijn te vinden in de bijlage, een uitsnede wordt hieronder weergegeven.

De bomen in de noordoostelijke hoek worden gerooid en het plangebied wordt verkaveld in 11 loten: 8 loten bedoeld voor wooneenheden, 3 loten voor groenzone. Er worden meer dan 200 wooneenheden voorzien, die gegroepeerd worden in diverse blokken. In enkele bouwblokken worden ook gemeenschappelijke ruimtes voorzien, en in het meest oostelijke en het meest westelijke blok wordt ook ruimte voorzien voor nevenfuncties. Onder het hele lint van gebouwen wordt een parkeergarage uitgegraven tot +7,60m TAW, ca. 1m onder het huidige maaiveld. De groenzones zullen zich centraal en langsheen de zuidelijke grens bevinden. In deze groenzones worden enkele wadi's aangelegd, die op het diepste punt vermoedelijk tot ongeveer 2,30m onder het huidige maaiveld worden uitgegraven. De uitgegraven grond zal gebruikt worden om grondlichamen mee te maken rond de wadi's.

Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het volledige plangebied: het bouwrijp maken van de percelen, het rooien van de bomen, aanleg van de nutsleidingen, uitgraven van de parkeergarage en de wadi's, funderingswerken, het optrekken van gebouwen, omgevingsaanleg. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond.

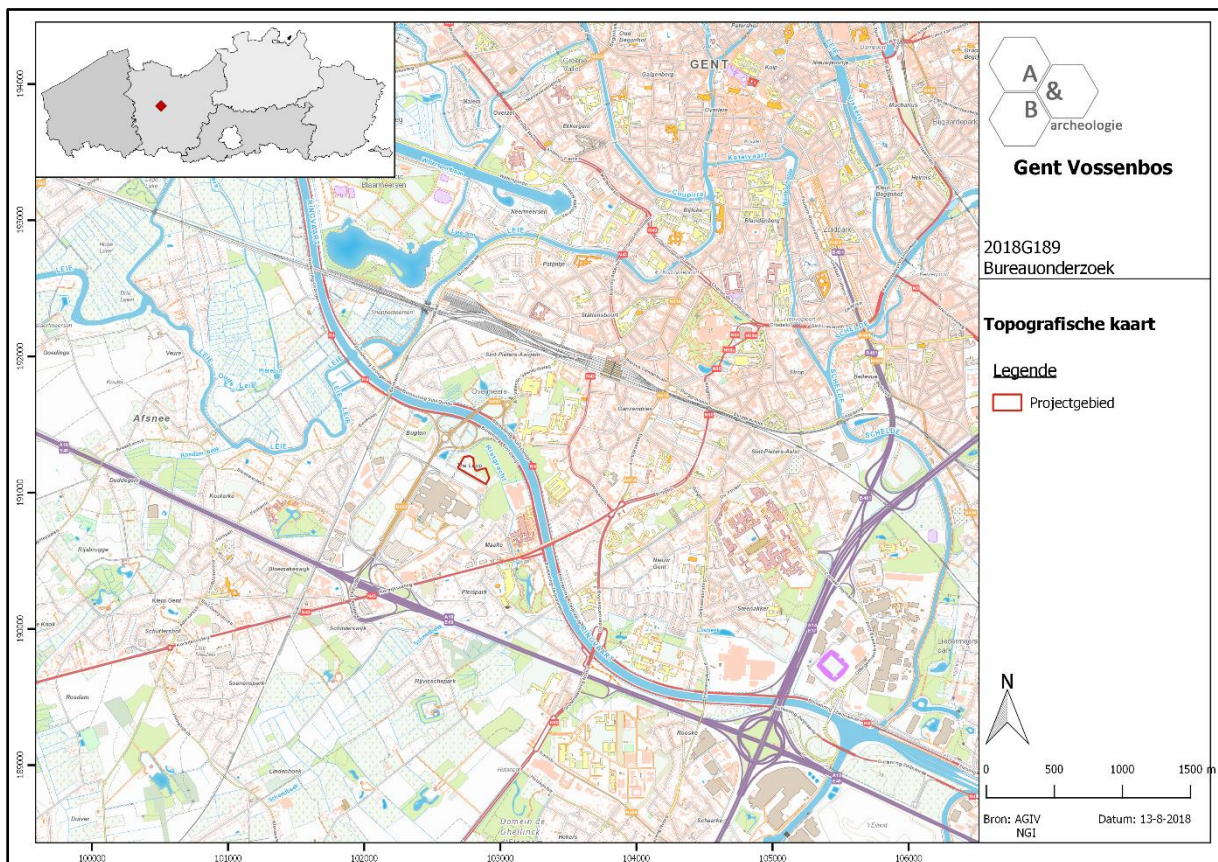

Figuur 2 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

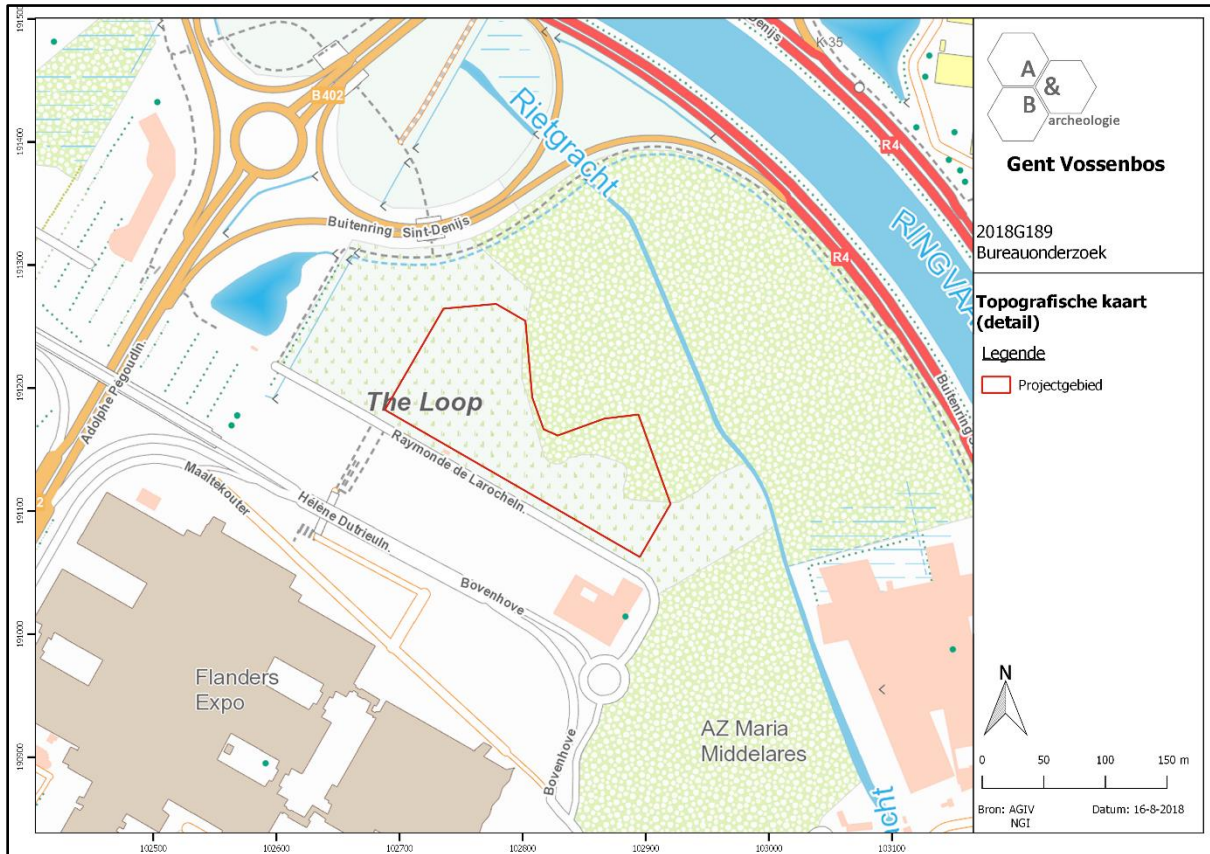
2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

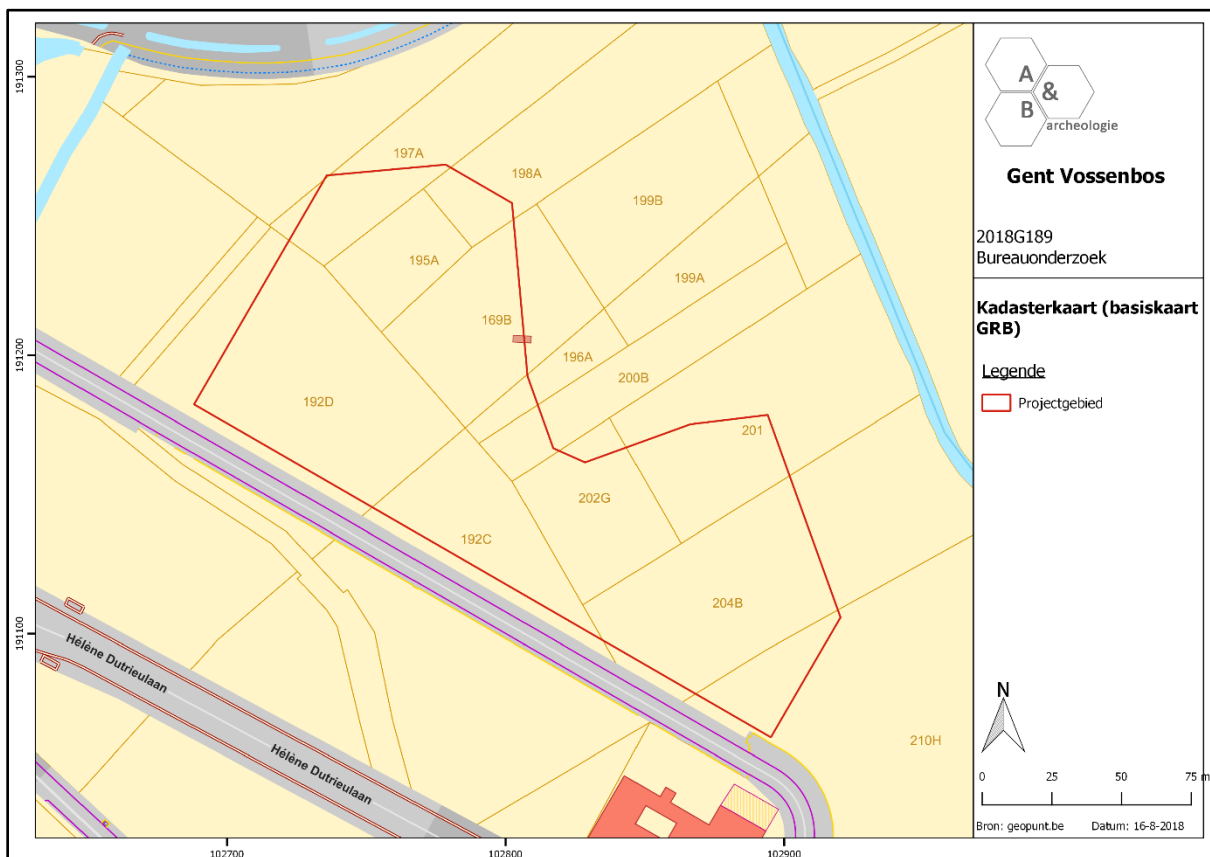
Gent is centraal gelegen in de provincie Oost-Vlaanderen. Het plangebied behoort tot de deelgemeente Sint-Denijs-Westrem, die zich ten zuidwesten van de stad Gent bevindt. De Rietgracht, op kleine afstand ten noordoosten van het plangebied, vormt de grens met Gent. Verder grens Sint-Denijs-Westrem aan Zwijnaarde in het oosten, aan De Pinte in het zuiden, aan Sint-Martens-Latem en Afsnee in het westen en aan Drongen in het noorden. De kern van Sint-Denijs-Westrem ligt zo'n 2km ten zuidwesten van het plangebied, dat te situeren is in een groter domein dat de laatste decennia onherkenbaar is gewijzigd door allerhande infrastructuurwerken: ten noorden en ten oosten is de Ringvaart en de Ring rond Gent (R4) gelegen, ten zuiden de grote commerciële zone van de Flanders Expo/The Loop, en ten westen de ontsluitingsweg van The Loop richting de R4 en de E40 Brussel-Oostende. De Raymonde de Larochelaan is een recent aangelegde, doodlopende weg die kadert in de verdere ontwikkeling van The Loop. Het braakliggende terrein van het plangebied strekt zich verder uit naar het noordwesten, ten noordoosten loopt het bos verder tot tegen de R4. Op de bodemgebruikskaat van 2001 staat het plangebied hoofdzakelijk aangeduid als 'Weiland' (geel), met in het noordoosten 'Loofbos' (groen) en 'Akkerbouw' (wit), wat niet geheel overeenkomt met het huidige gebruik.

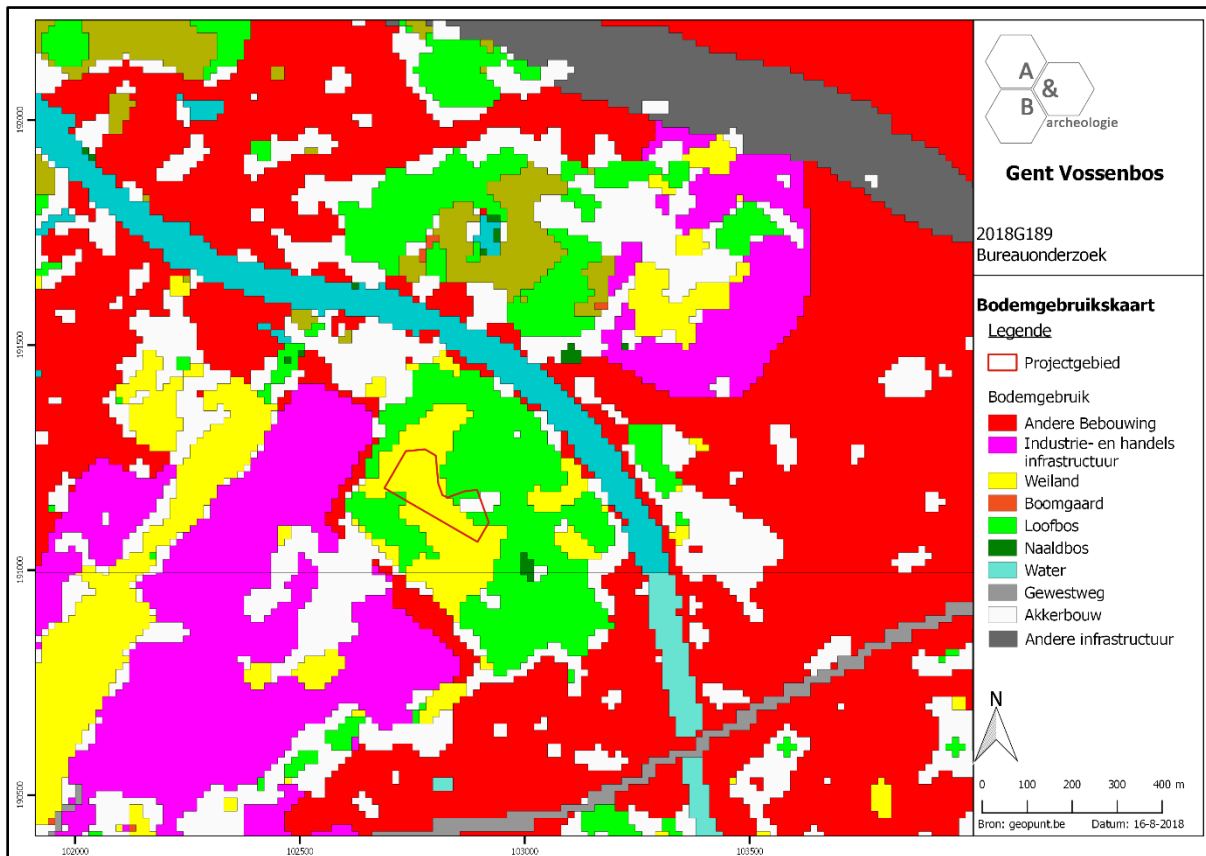
Figuur 3 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 4 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

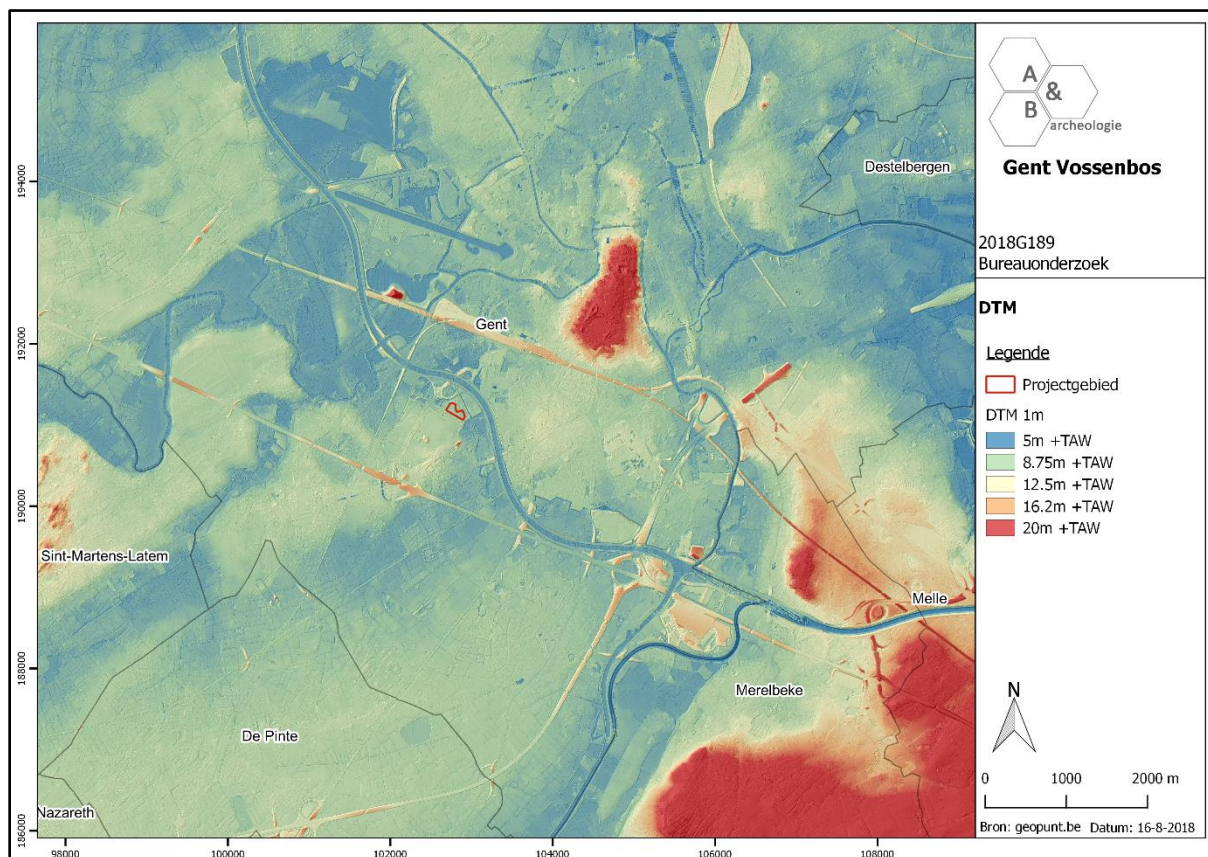
Figuur 5 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

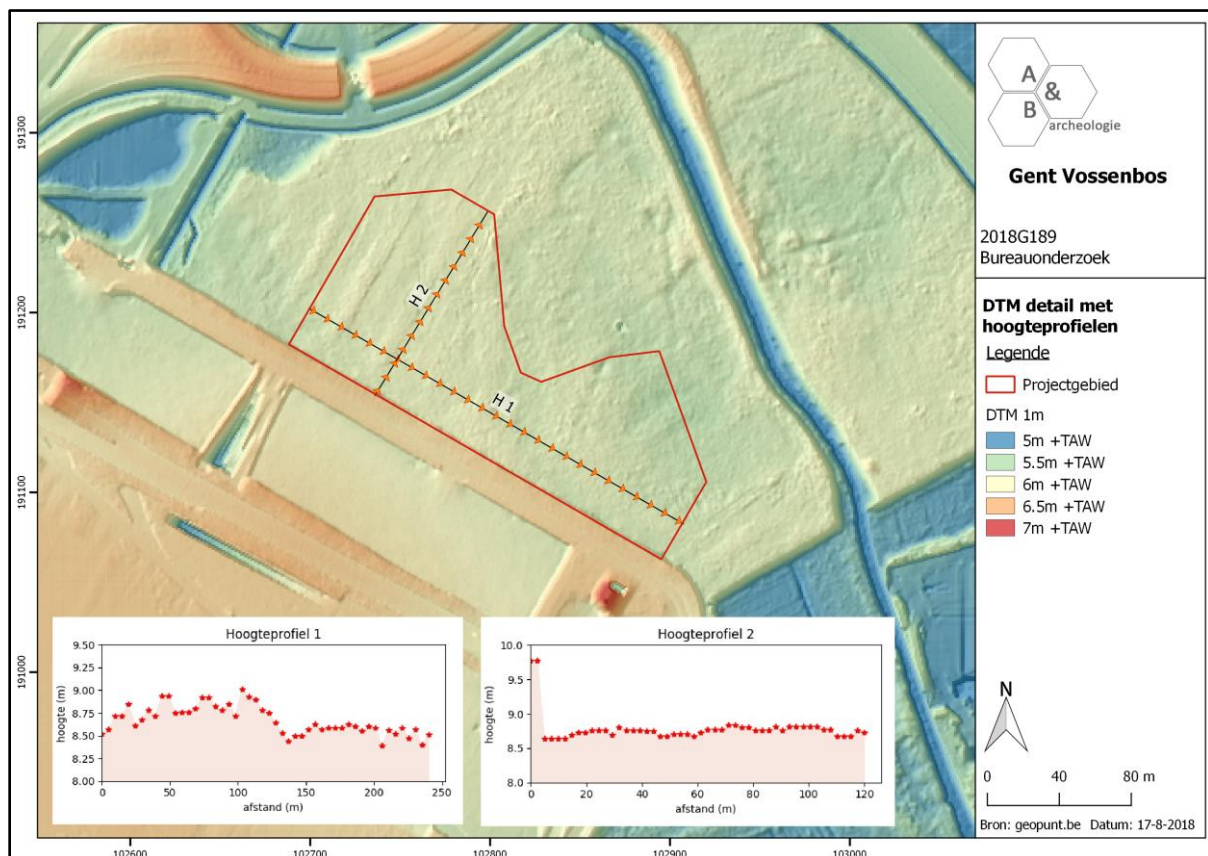
Figuur 6 Zicht op de bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

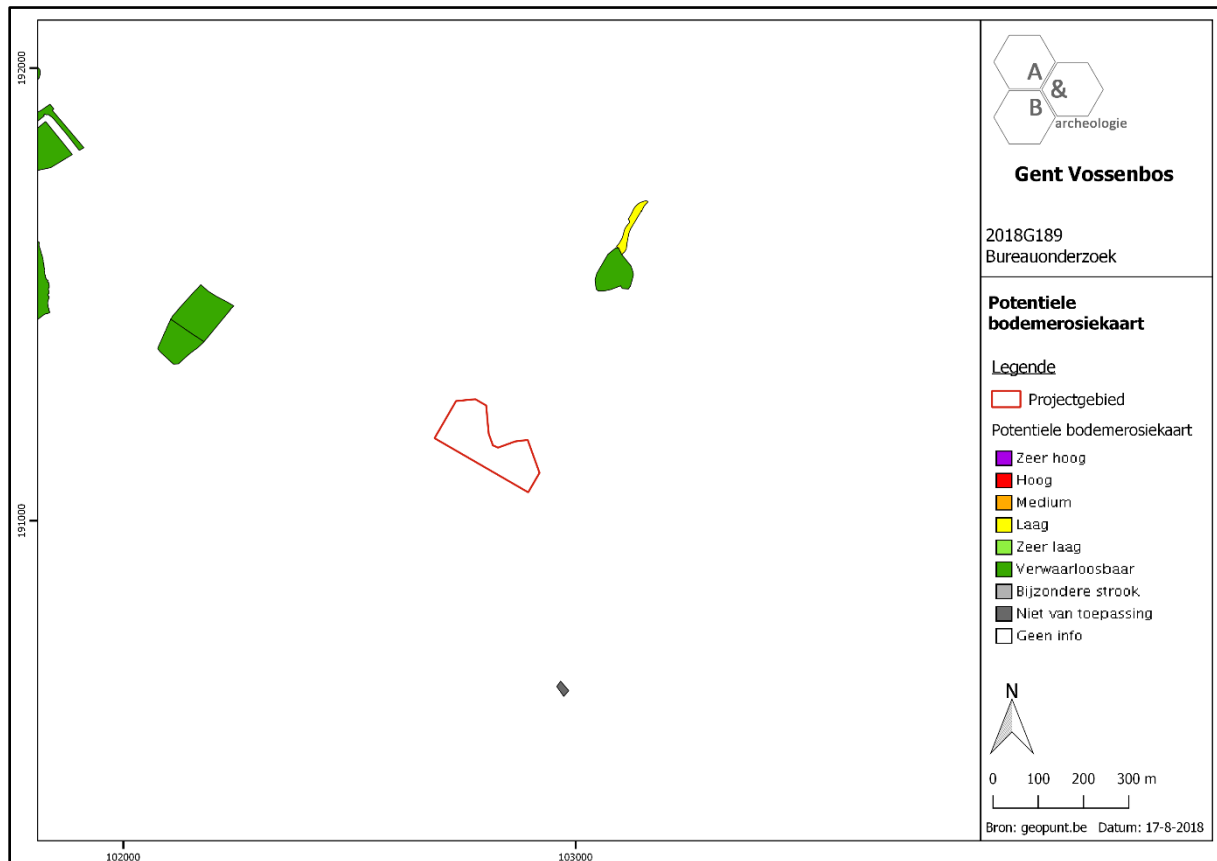
Het oorspronkelijke landschap ten westen van Gent wordt gedomineerd door de meanderende Leie en het meersengebied aan de linkeroever van deze rivier. Langs de rechteroever zijn doorgaans hogere gronden gelegen. Het plangebied is gelegen op de rechteroever, op hogere gronden op enige afstand van de Leie, maar wel net ten zuiden van de één van zijn zijlopen, in dit geval de Rietgracht. Op heden is niet meer waar te nemen of het plangebied al dan niet in de vallei van Rietgracht is gelegen. Door de vele infrastructuurwerken is het plaatselijke reliëf sterk gewijzigd. De lengtedoorsnede van noordwest naar zuidoost vertoont een geaccidenteerd maaiveld, met waarden tussen +8,50m TAW en +9,00m TAW. Algemeen is er een licht dalend verloop van het noordwesten naar het zuidoosten. Op de potentiële bodemerosiekaart wordt het plangebied en de omgeving wit ingekleurd, dit geeft aan dat er geen info voorhanden is.

Figuur 7 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

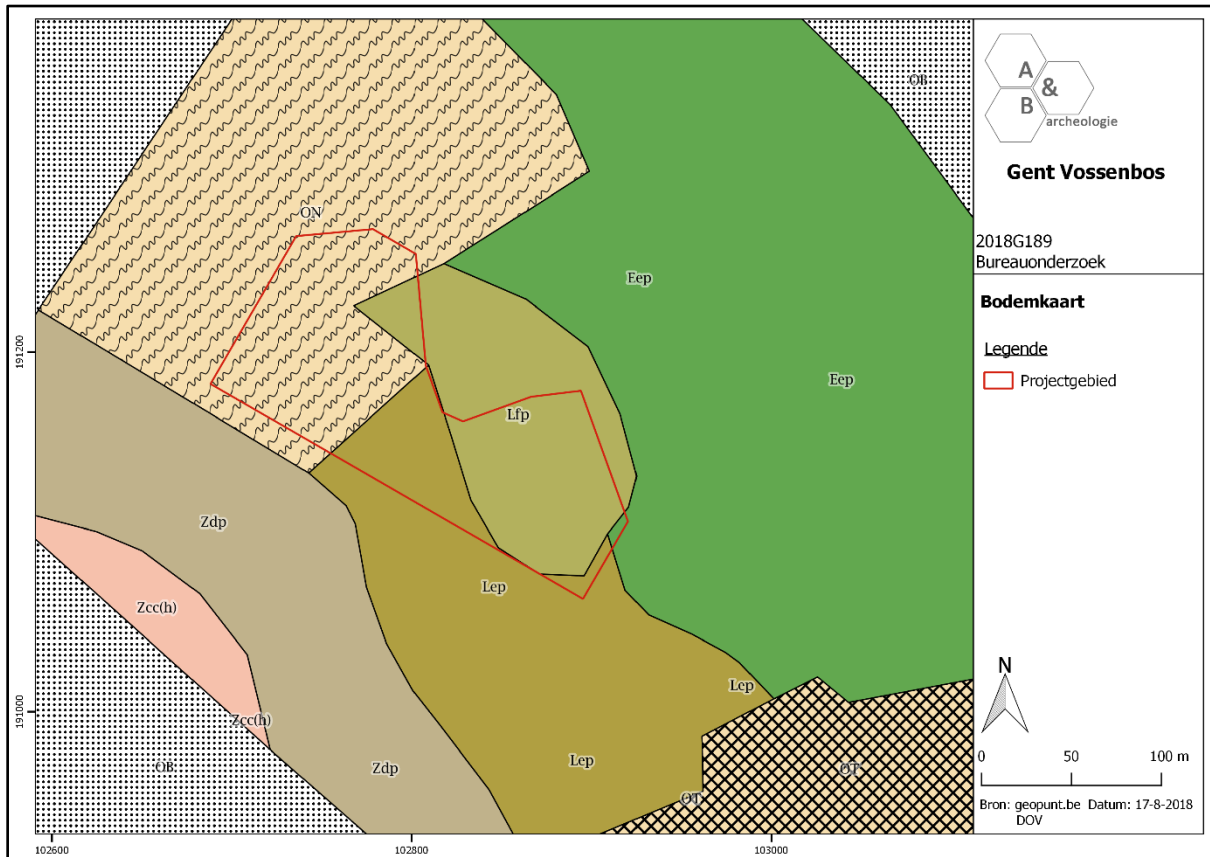
Figuur 9 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Op de bodemkaart worden diverse bodemsoorten weergegeven binnen de grenzen van het plangebied:

- ON in het westelijke deel: soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). Bodems op opgehoogde terreinen (ON) zijn daar een voorbeeld van.
- Lep centraal: natte zandleembodem zonder profiel. Deze hydromorfe sterk gleyige grondwatergronden op zandleem hebben roestverschijnselen vanaf 20cm en vertonen een reductiehorizont tussen 100 en 120cm. Het zijn permanent natte gronden welke vooral in lage depressies, beekvalleien (en riviervalleien) voorkomen. Ze hebben een hoge waterstand en soms een verveende bovengrond. Ook in de zomer zijn ze vochthoudend.
- Lfp in het oostelijke deel: zeer natte zandleembodem zonder profiel. Dit zijn hydromorfe zeer natte gronden met een reductiehorizont, die begint op de diepte van 50-100cm. De bodems zijn permanent zeer nat, in het voorjaar volledig verzadigd met water tot aan de oppervlakte.
- Eep in het uiterste noordoosten: sterk gleyige kleibodem zonder profiel. Hydromorfe, sterk gleyige, alluviale grondwatergronden, gekenmerkt door een grijsachtige bovengrond die rust op een sterk gegleyificeerde ondergrond. Tussen 80 en 120cm treedt een blauwgrijs

reductiehorizont op. Het kleiig alluviaal dek rust op een gevarieerd zand-, klei- of veensubstraat. De bodems zijn nat in de winter met een waterstand tussen 10 en 50cm. In de zomer daalt de waterstand tot 80-125cm.

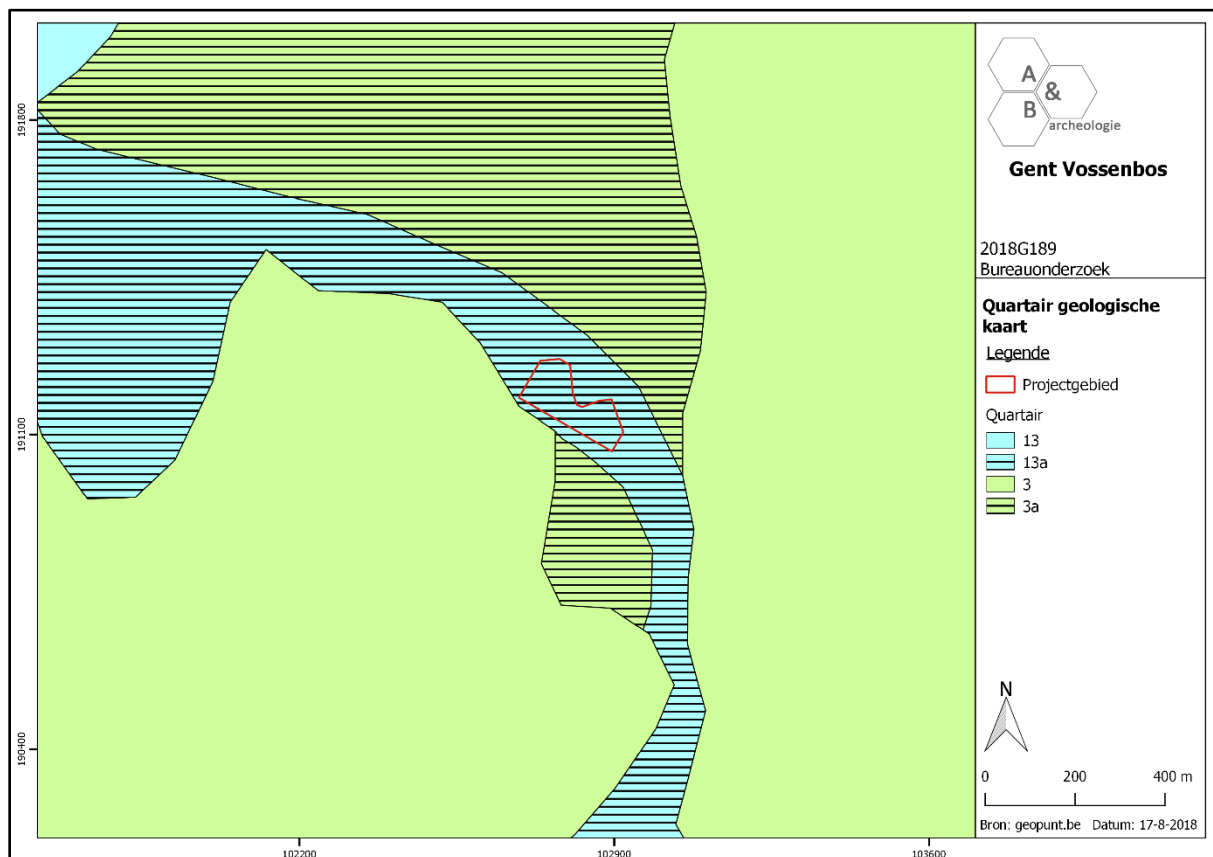
Figuur 10 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

2.3.4. Geologische situering

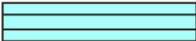
De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Tielt, Lid van Egem: grijsgroen zeer fijn zand, kleilagen, zandsteenbanken, glauconiet- en glimmerhoudend. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 13a: Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (13). De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 11 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 12 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

13a	
	
FH	* De karteereenheid is mogelijk afwezig. FH Fluviatiele afzettingen (organochemisch en primair inclus), afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).
ELPw en/of HQ	
FLPw	ELPw Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen.
GLPe	HQ Hellingsafzettingen van het Quartair.
	FLPw Fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).
	GLPe Getijdenafzettingen (mariene en estuariene) van het Eemiaan (Laat-Pleistoceen).

Figuur 13 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering⁶

De oudste vermelding "Westrehem" (midden 10de eeuw) betekent woonplaats in het westen, later Westrem (12de-13de eeuw) met toevoeging van de naam van de patroonheilige van het dorp Sint-Denijs (zie leenboek van Sint-Pieters van 1375 en vermelding "Sinte Nijs parochie te Westrem"). Tot eind 18de eeuw (1796) was de gemeente eigendom van de Sint-Pietersabdij als deel van de heerlijkheid van Overmeers. Administratief was Sint-Amandsberg afhankelijk van de kasselrij van de Oudburg. In de loop der jaren werd het grondgebied doorsneden door belangrijke verkeersaders waardoor het landschap aangetast werd en de gemeente geheel verbrokkelde. Een eerste grote wijziging was de aanleg van de nieuwe baan Gent-Kortrijk (1716-1720) in noordoostelijke en zuidwestelijke richting. Bij de verschillende afspanningen hierlangs (onder meer de "Drie Sleutels" of de "Drie Koningen") ontstonden nieuwe wijken. Een andere belangrijke ingreep was het verplaatsen van de spoorweg Gent-Kortrijk (1911) van de uiterste zuidelijke hoek van de gemeente (station Hemelrijkstraat) dwars doorheen de gemeente in noord- en zuidelijke richting. De autosnelweg E5/E40 Brussel-Oostende (1950) dwars de gemeente nog eens in zuidoostelijke en noordwestelijke richting terwijl de Ringvaart (1969) tenslotte het meest noordelijke hoekje van de gemeente afsnijdt. Het hoogst gelegen terrein (11 meter boven de zeespiegel) in de noordoostelijk gelegen gehuchten Maaltebrugge en Bugten werd in de jaren 1820 als oefenterrein ingericht voor de garnizoenen van de citadel, in 1838 aangevuld met een koersplein en sinds de Eerste Wereldoorlog gebruikt als vliegveld. Meteen na de Tweede Wereldoorlog komt het vliegveld in handen van de Regie der Luchtwegen. Zo wordt het officieel de luchthaven van Gent. In 1984 sluit de luchthaven om plaats te maken voor het beurscomplex Flanders Expo, dat in 1987 opengaat. De omgeving rond Flanders Expo is sinds begin 21ste eeuw in volle ontwikkeling, in het kader van het project The Loop waarbij een volledig nieuw stuk stad wordt gebouwd, bestaande uit woningen, groen, winkels, vrije tijd, kantoren en kantoorachtigen.

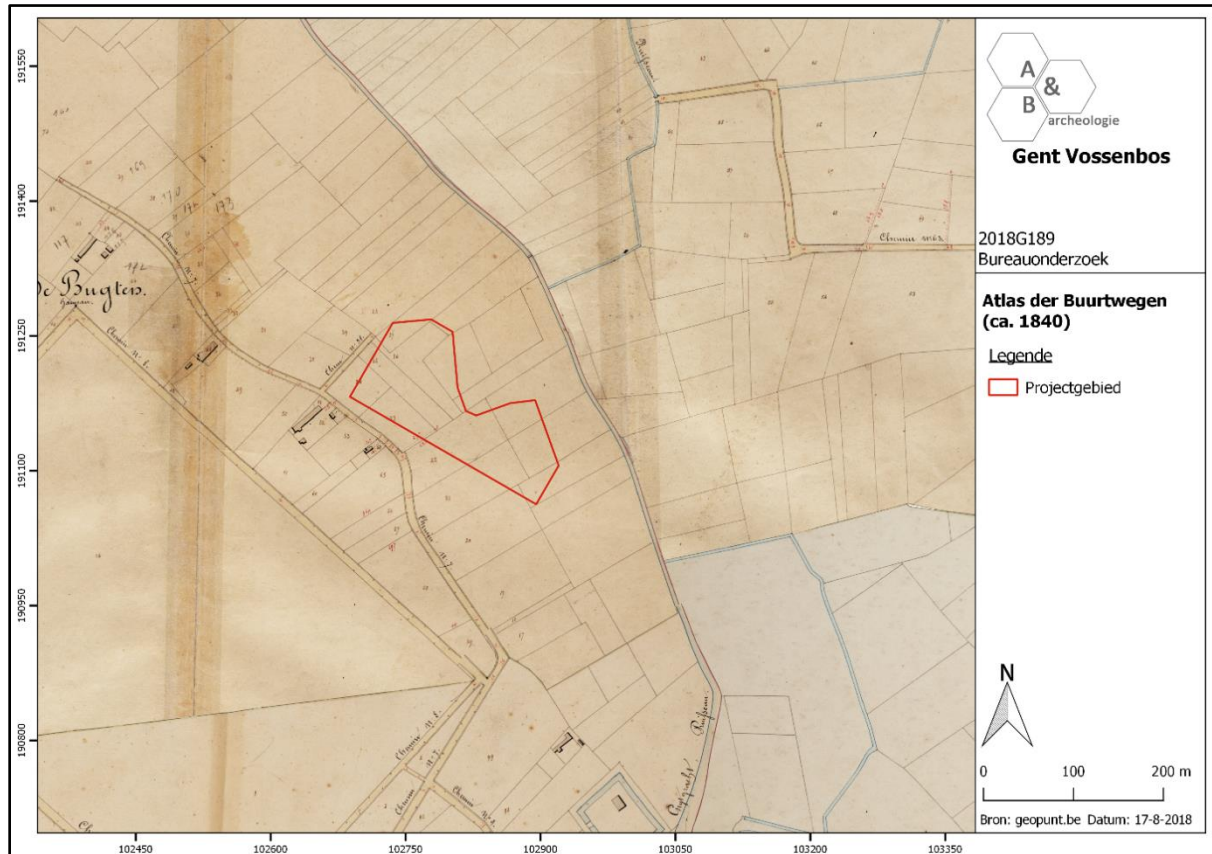
Cartografische bronnen geven meer info over de ontwikkeling van het plangebied sinds eind 18de eeuw. De oudste relevante kaart voor het plangebied die geraadpleegd kan worden betreft de Ferrariskaart uit ca. 1777. Het plangebied is op dat moment niet bebouwd en gelegen aan de rand van de natte meersen ten zuidwesten van de Rietgracht. Net ten zuiden van het plangebied zijn landbouwgronden gelegen. Er lopen heel wat grachten doorheen het meersengebied. Ter hoogte van het plangebied zijn enkele bomen weergegeven, maar van een bos is geen sprake. Ten zuiden van het terrein is een weg aanwezig, met ten zuiden daarvan verspreide bewoning, maar deze weg komt niet overeen met de huidige Raymonde De Larochelaan. Deze weg is ook te zien op de 19de-eeuwse kaarten. Op al deze kaarten is het plangebied steeds onbebouwd, en ten zuiden van het plangebied wordt het militaire oefenterrein afgebeeld. De projectie op de kaart van Vandermaelen moet iets naar het noorden opschuiven. Op de topografische kaart van 1893 wordt een stukje bos aangegeven centraal in het plangebied, eromheen is nat grasland gelegen met in het westen een gracht die naar de Rietgracht loopt. Op de topografische kaart van 1938 is het bosareaal wat meer uitgebreid. Op de luchtfoto van 1971 lijken er grondwerken aan de gang op het grootste deel van het plangebied, het huidige bos is min of meer herkenbaar. Ten zuiden is een landingsbaan van het vliegveld te zien. De luchtfoto uit de periode 1979-1990 dateert van na het omvormen van het

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Sint-Denijs-Westrem* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121121> (geraadpleegd op 14 september 2018); <https://stad.gent/loop>.

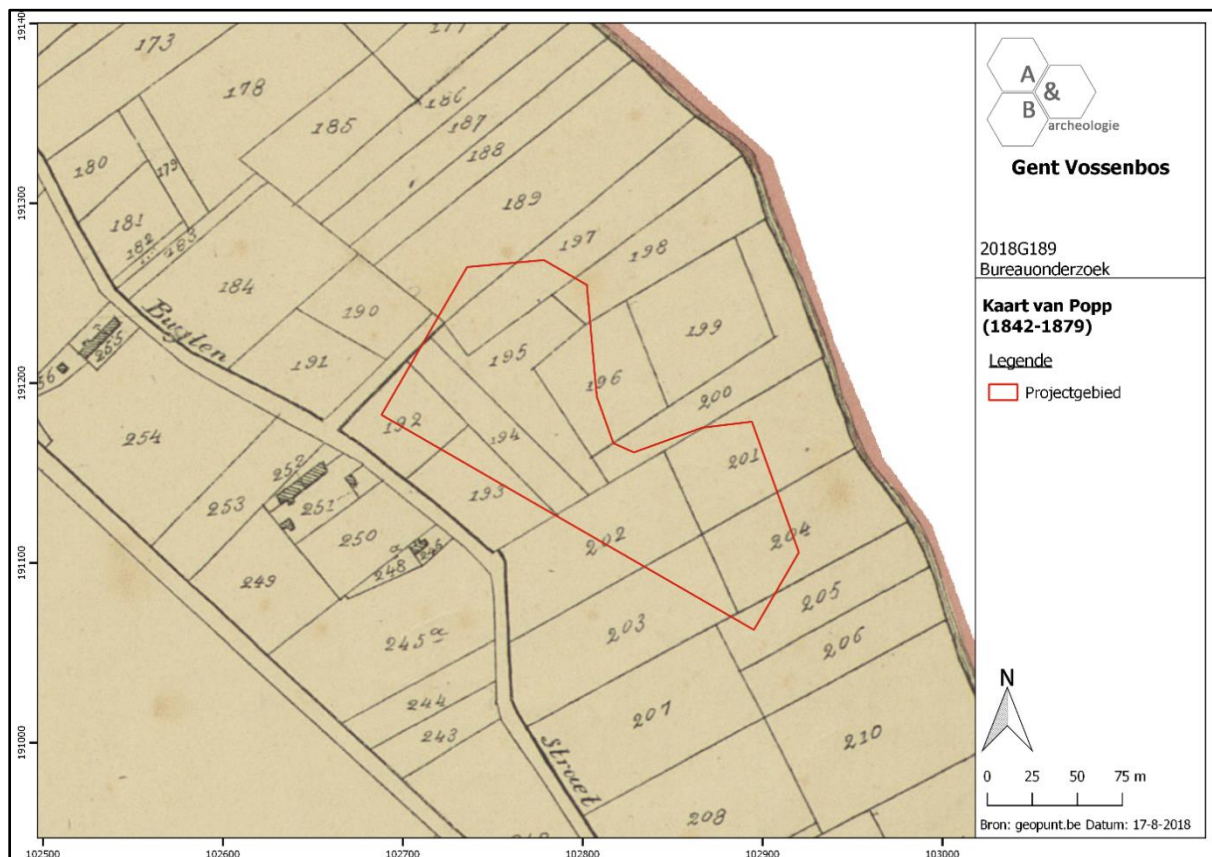
vliegveld naar het beurscomplex Flanders Expo, zoals te zien ten westen (parkings) en ten zuiden (wegenis en Expohallen) van het plangebied. De oude weg ten zuiden van het plangebied is nog herkenbaar als een zandwegel. Het terrein is braakliggend, met het bos min of meer ter hoogte van het huidige bos. Dezelfde situatie is te zien op de luchtfoto van 2000-2003. Op de luchtfoto van 2009 is de situatie rondom het plangebied grondig gewijzigd: de oude weg ten zuiden is verdwenen en vervangen door nieuwe wegenis en parkeerruimte, ten westen en ten noorden zijn de huidige ontsluitingswegen van The Loop richting de R4 aanwezig. Het plangebied blijft echter zo goed als ongewijzigd. De laatste jaren heeft de omgeving zijn huidige uitzicht gekregen, het plangebied zelf lijkt sinds de grondwerken begin jaren 1970 weinig wijzigingen te hebben ondervonden. Al die jaren bleef het plangebied onbebouwd.

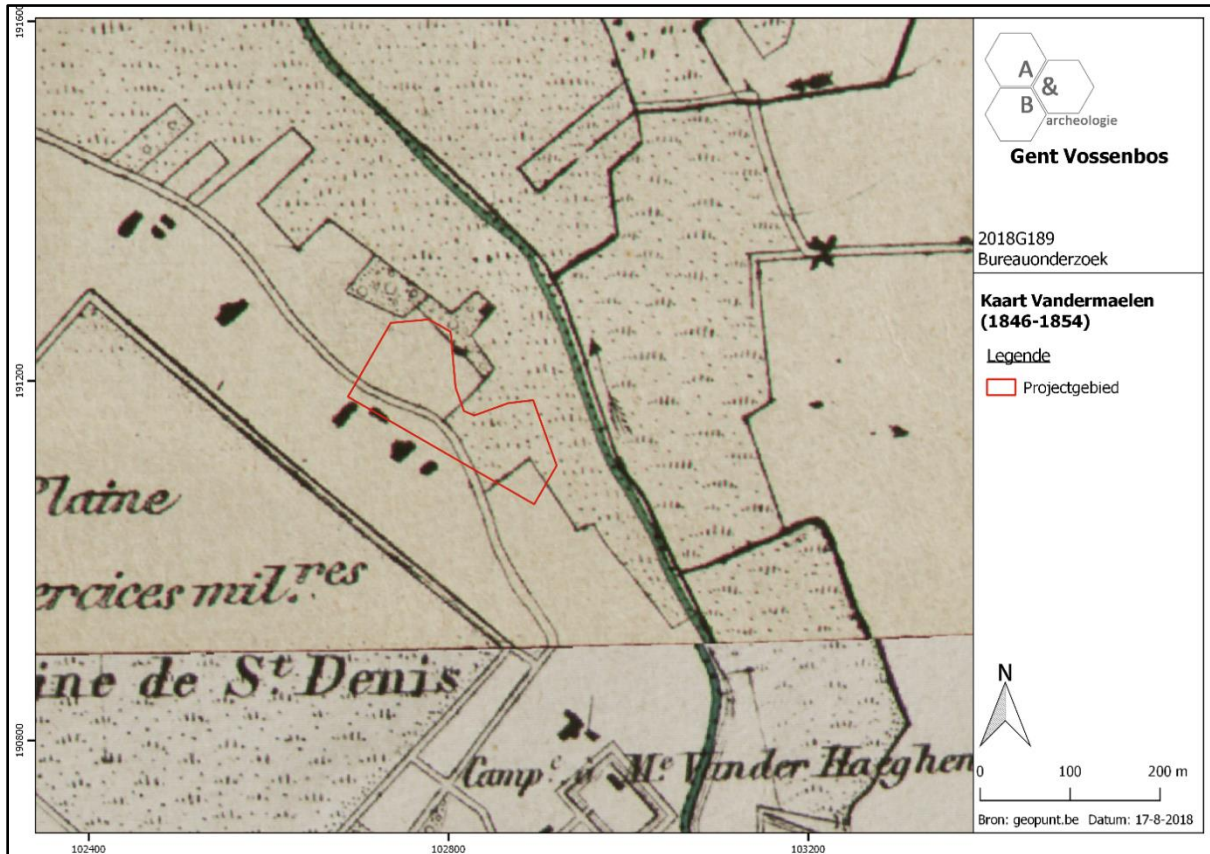
Figuur 14 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

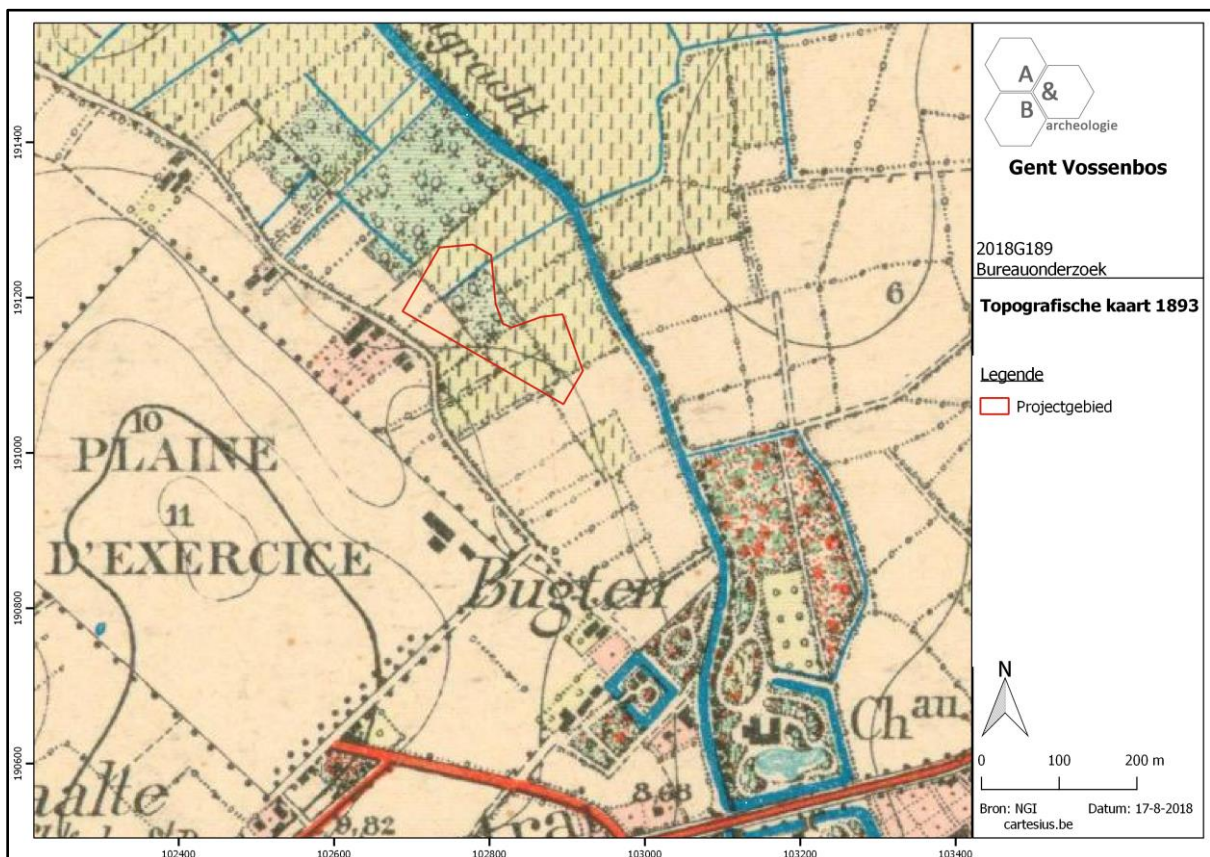
Figuur 15 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

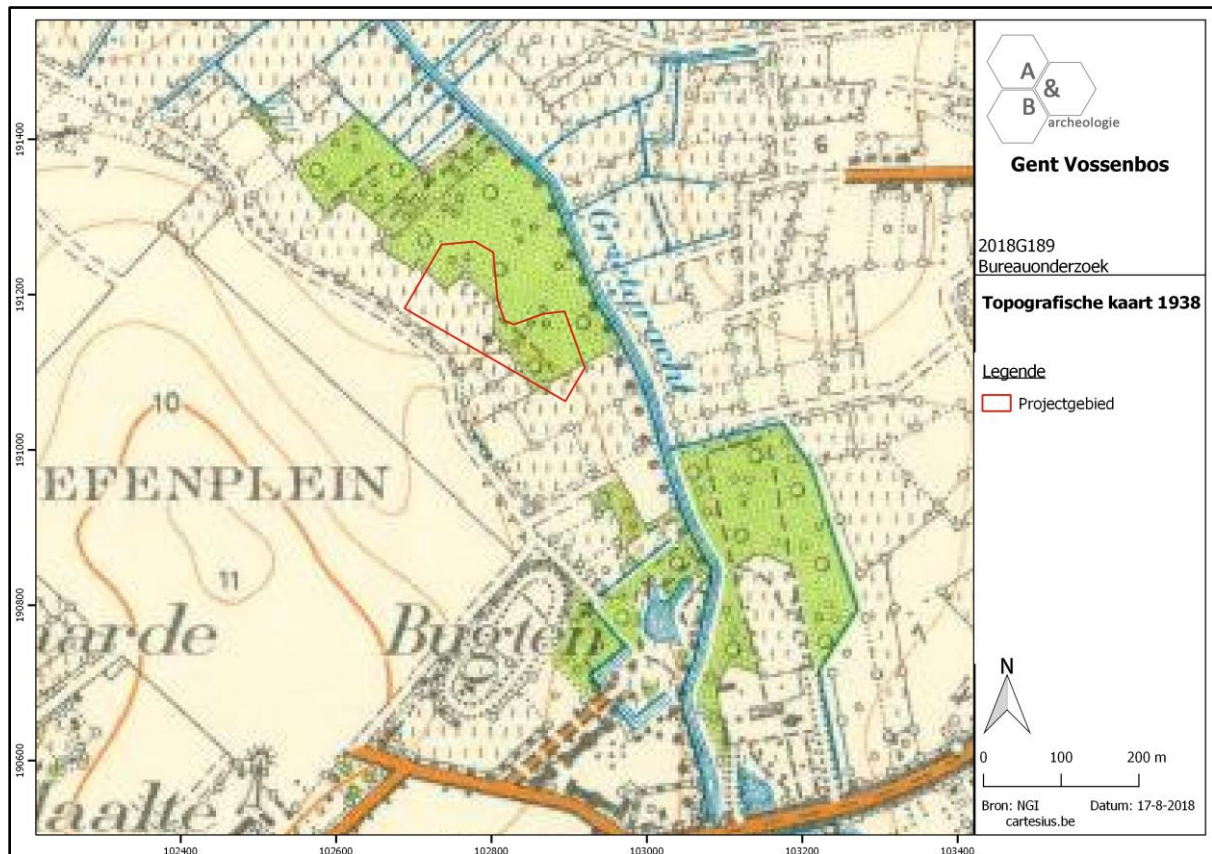
Figuur 16 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).

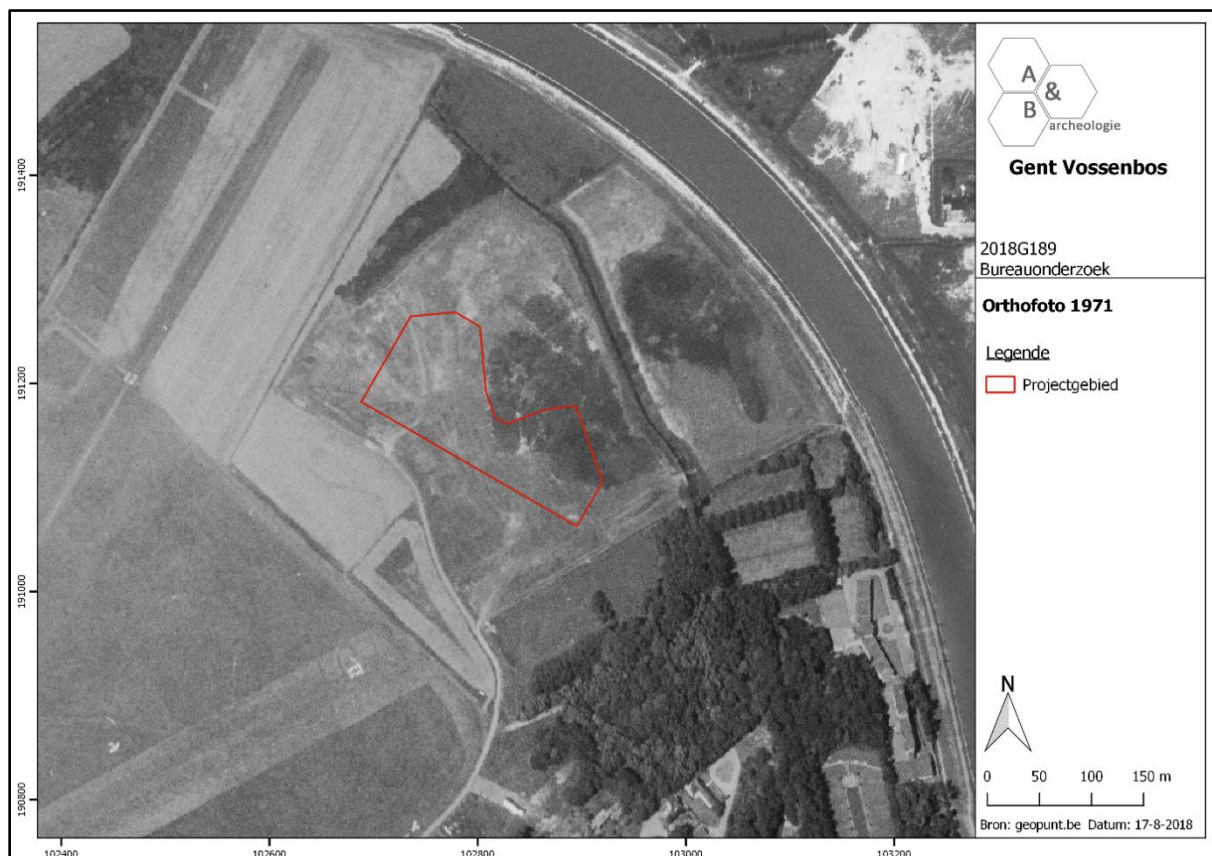
Figuur 17 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).

Figuur 18 Uitsnede uit de topografische kaart van 1893 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 19 Uitsnede uit de topografische kaart van 1938 (bron: cartesius.be en NGI).

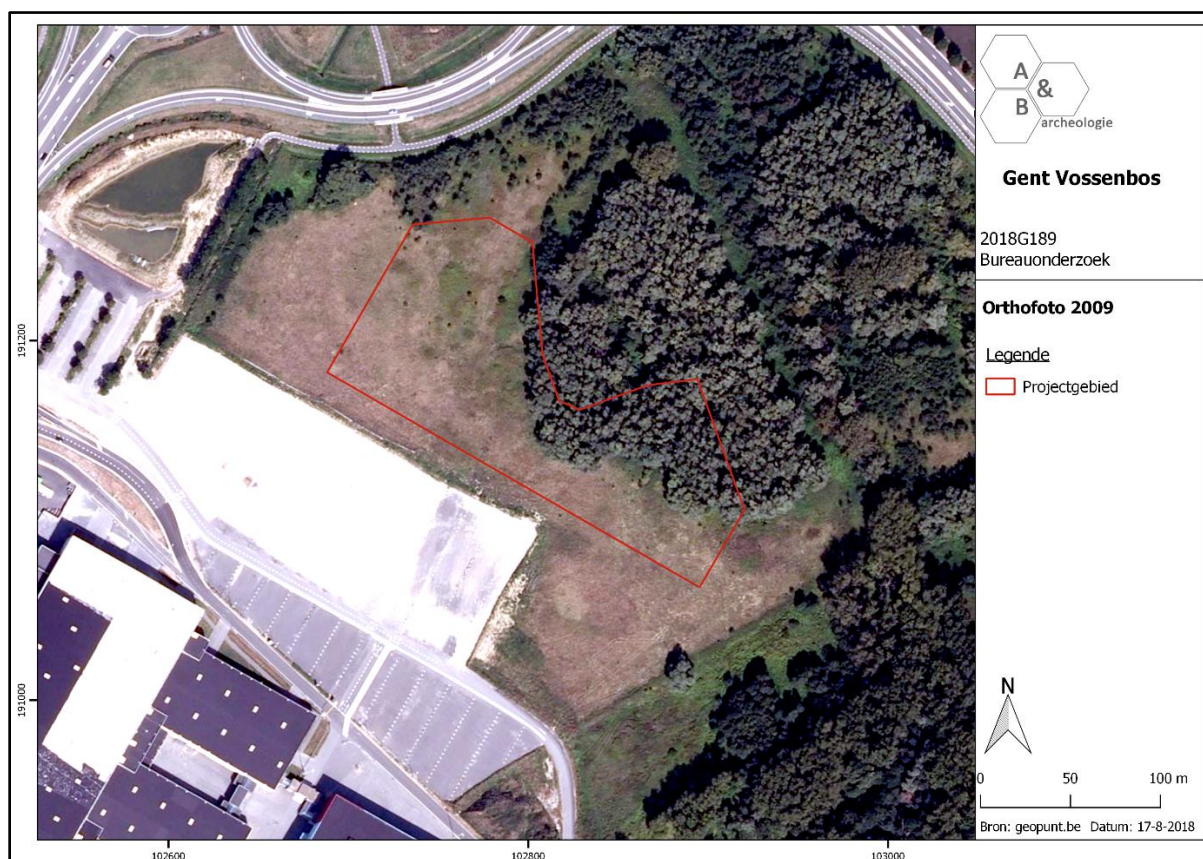
Figuur 20 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 21 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 22 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

Figuur 23 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2009 (bron: geopunt.be).

Figuur 24 Zicht op het plangebied op de meest recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

2.5. **Archeologische situering**

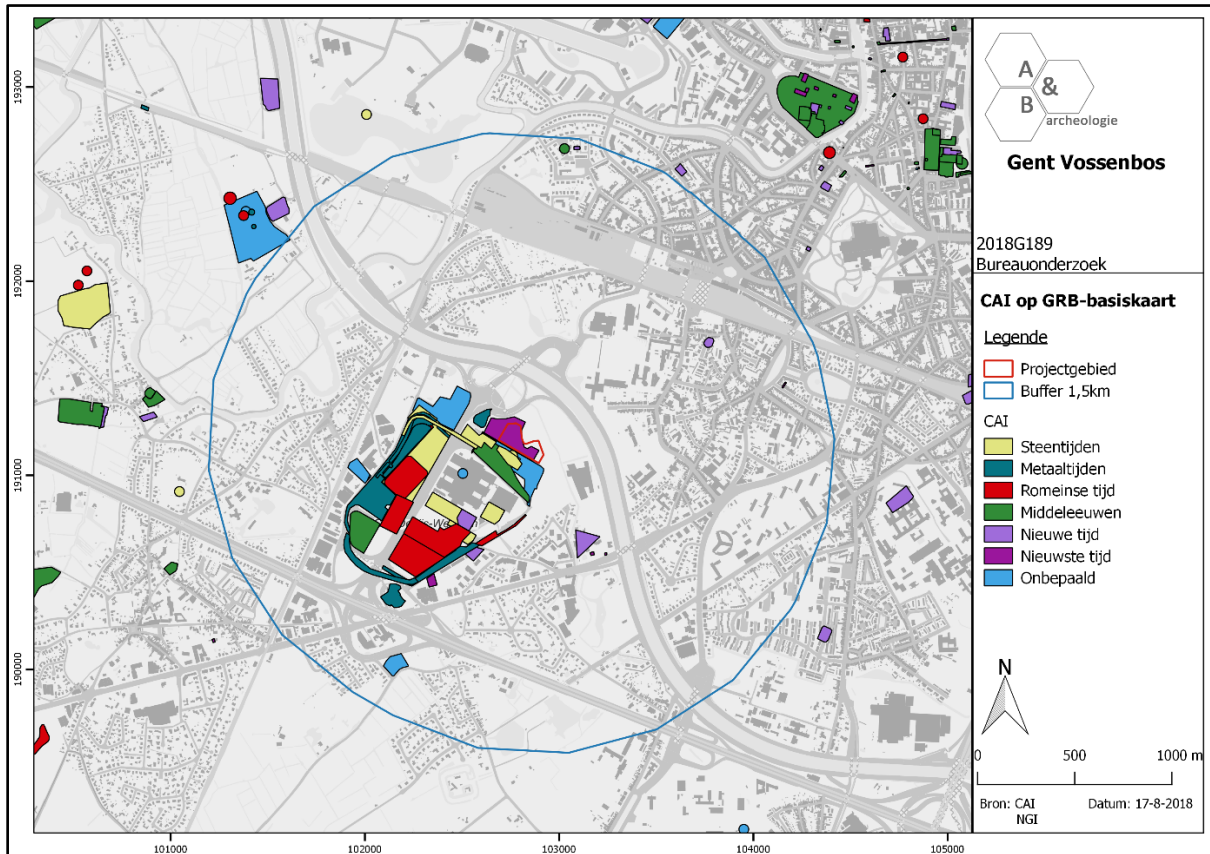
De site van Flanders Expo en The Loop staat al jarenlang gekend om het hoge archeologische potentieel. Begin jaren 1900 werden enkele vaststellingen gedaan, alsook in de jaren 1980-1990 bij de ontwikkeling en verdere uitbouw van de hallen en parkings van Flanders Expo. De archeologische kennis van het gebied is echter exponentieel toegenomen sinds 2007, doordat er bij zowat elke ontwikkeling in het kader van de uitbouw van het project The Loop een archeologische evaluatie van een deelzone plaatsvond. De verschillende onderzoeken tonen aan dat er sprake is van een quasi ononderbroken menselijke aanwezigheid vanaf het finaal neolithicum tot heden. Een gedetailleerd overzicht van de resultaten van de diverse archeologische campagnes is te vinden op <http://www.archeotheloop.be>, de samenvattende gegevens die daar te vinden zijn worden hieronder integraal overgenomen⁷; voor een meer uitgebreide beschrijving kan de voornoemde website geraadpleegd worden.

De oudste sporen zijn drie vermoedelijke graven uit het finaal neolithicum. Uit de vroege tot midden bronstijd stammen twee (tot drie) boerenerven en een grafcirkel. De late bronstijd wordt vertegenwoordigd door enkele verspreide contexten, een gebouw en een volledig erf dat zich op de overgangsfase met de vroege ijzertijd bevindt. De ijzertijd is uitgesproken aanwezig met talrijke spiekers verspreid in het landschap en verschillende erven (tot nu toe 7-tal hoofdgebouwen). Opmerkelijk is de mysterieuze kuilenzone (vermoedelijk uit de late ijzertijd) die waarschijnlijk een funeraire (of rituele) functie had. Voor de Romeinse periode is er eveneens sprake van een duidelijke aanwezigheid met talrijke (een 15-tal) geconstateerde hoofdgebouwen en waterputten, en verspreide brandrestengraven en familiegrafveldjes. Op de helling naar de Leie toe is een uitgestrekte nederzetting uit de vroege middeleeuwen aangetroffen, met ten minste 4 hoofdgebouwen en 11 waterputten. Nabij de top van de opduiking waarop de hele site is ingeplant bevindt zich een volmiddeleeuwse nederzetting, die deels verstoord is, maar waarbij toch minstens 2 boerderijen en 4 waterputten nog konden worden onderzocht. Op de top is een opmerkelijke vondst van een vol- tot laatmiddeleeuwse windmolen op te tekenen. Ook latere periodes zijn vertegenwoordigd, vooral sporen gelinkt aan het gebruik van de terreinen als vliegveld.

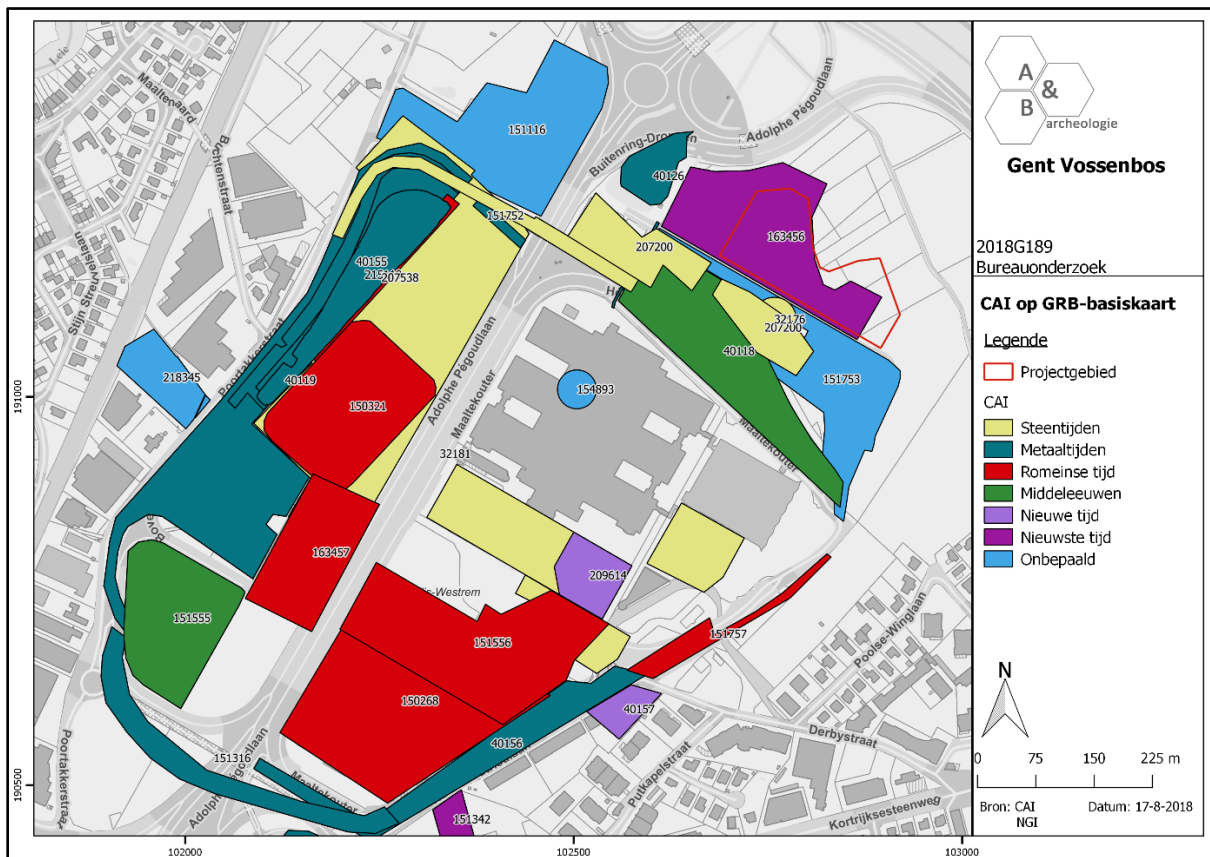
Een aantal van deze archeologische sites is te situeren ten zuiden van de Raymonde de Larochelaan:

- CAI Locatie 32176: een vondstenconcentratie lithisch materiaal, gevonden in 1904, die zou wijzen op een mesolithische nederzetting met voorwerpen, typisch voor Tardenoisien-kultuur; meer informatie ontbreekt echter.
- CAI Locatie 207200: enkele vuurstenen als losse vondst verspreid over het terrein en verschillende latere sporen; mogelijke haardkuil uit het finaal neolithicum; 2 waterputten uit de midden bronstijd; gedeeltelijk bewaarde gebouwplattegrond uit de late bronstijd; verschillende gebouwplattegronden, kuilen, grachten en greppels en depressies opgevuld met afvalmateriaal, te dateren in de periode late bronstijd-late ijzertijd; paalsporen, enkele kuilen, brandrestengraf, erfafbakeningsgrachten uit de midden Romeinse tijd, vermoedelijk de periferie van een nederzetting die zich vlakbij bevond en in 2007 werd opgegraven; een

⁷ Geraadpleegd op 18/09/2018.

Figuur 25 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

Figuur 26 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), meer in detail (bron: geopunt.be en CAI).

gracht ten vroegste daterend uit de 14de eeuw; resten van weg en constructies uit de 20ste eeuw.

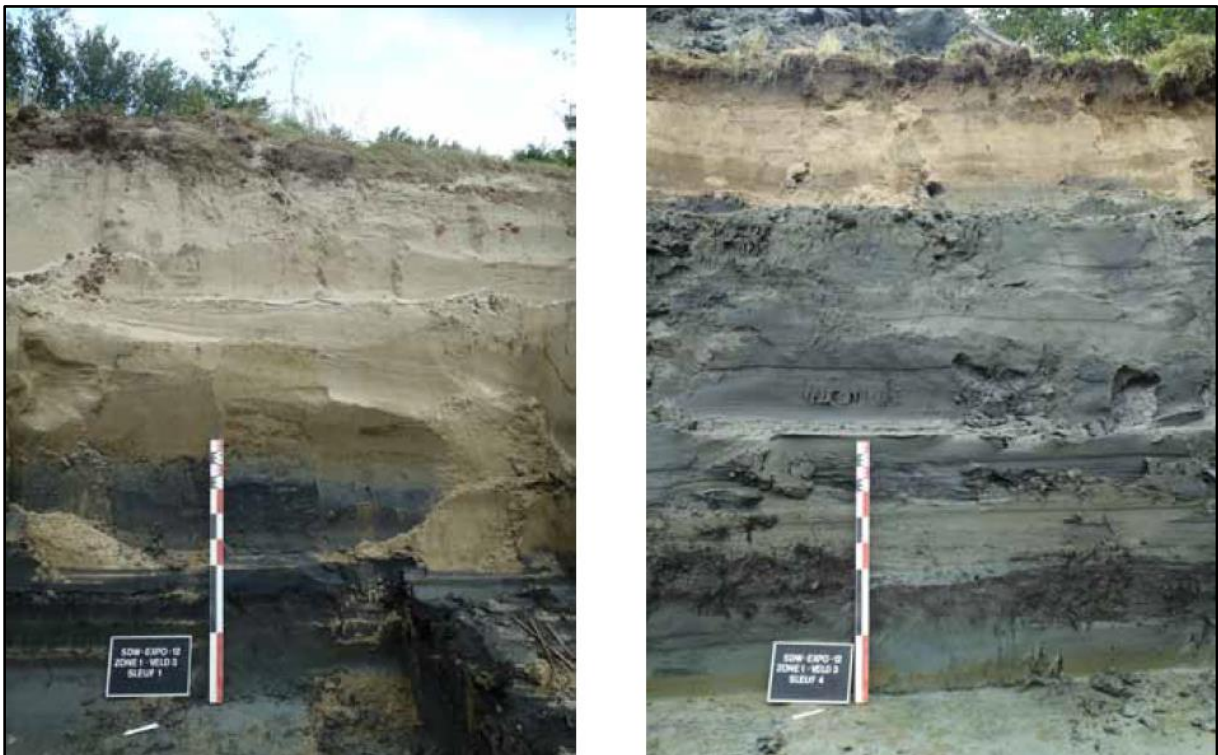
- CAI Locatie 151753: fragmenten van huttenleem, zandstenen, aardewerkfragmenten, gevonden in een depressie en mogelijk uit de metaaltijden of Romeinse periode; een mogelijk brandrestengraf uit de ijzertijd; enkele paalsporen uit de ijzertijd.
- CAI Locatie 40126: 2 clusters van paalsporen met aardewerk uit de ijzertijd; schutterskuil uit WO I.
- CAI Locatie 40118: drie kuilen uit het finaal neolithicum. In één van de kuilen werden 23 scherven van een klokbeker, een hardstenen bijltje, een vuurstenen schrabber gevonden. Wellicht kan deze kuil als vlakgraf geïnterpreteerd worden. De twee andere zijn, gezien het ontbreken van archaeologica moeilijker te interpreteren. Mogelijk gaat het ook om vlakgraven of bijhorende rituele kuilen; grijzige laag met stukjes prehistorisch aardewerk, mogelijk vulling van een oude depressie; ijzertijderf (paalsporen, tweeschepig gebouw, 4 bijgebouwtjes, voorraadkuil) uit de 4de tot 3de eeuw BC; uit de midden-Romeinse periode: grote cluster van sporen, vnl. grote kuilen, rijk aan aardewerk. Verder ook een geïsoleerde kuil met Romeins aardewerk. Zes grote paalsporen, waarvan enkele nokstaanders, en een aantal kleinere paalsporen. Er kunnen 3 hoofdgebouwen en een drietal bijgebouwen onderscheiden worden. 3 waterputten, een spoor met veel aardewerk (waterput, of hutkom, of verdiept stalgedeelte); 2 brandrestengraven; . een aantal greppels en kuilen, het aardewerk in de vulling wijst op 15de-16de eeuw.

Het plangebied zelf werd ook al grotendeels onderworpen aan een archeologisch onderzoek. In 2012 werd op het braakliggende deel van het terrein een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. In tegenstelling tot de vondstenrijke sites ten zuiden van het plangebied, leverde dit onderzoek nauwelijks archeologische sporen op: enkele grachten en greppels met een noordoost-zuidwest oriëntering en die gedateerd kunnen worden in de postmiddeleeuwse en/of recente periode; enkele kuilen mogelijk te linken aan de funderingen van een loods uit de vliegveldperiode van de site; een aantal drainagebuizen en rioleringen met dezelfde oriëntatie als de grachten. Ook werd duidelijk dat het terrein in het verleden, vermoedelijk bij de aanleg van de Ringvaart, aanzienlijk is opgehoogd: het archeologisch niveau bevond zich op +5,9m TAW in het zuiden en +5,55m TAW in het noorden, dit is maar liefst 3m onder het huidige maaiveld. Hierdoor dienden de sleuven aan het maaiveld tot 10m breed uitgegraven worden, om zo via een getrapt profiel een voldoende grote oppervlakte over te houden op moederbodemniveau. De onderzoekers concluderen dat de afwezigheid van oudere sporen waarschijnlijk kan verklaard worden door de ligging van het terrein op de flank van zandrug naar de depressie in het noorden, en dat deze gronden vermoedelijk minder interessant zijn geweest voor bewoning dan de zuidelijker gelegen zandruggen.⁸ Er werd geen verder onderzoek geadviseerd en de zone waar de proefsleuven werden aangelegd werd opgenomen in de CAI als Gebieden Geen Archeologie. Dit betreft zo'n 75% van het totale plangebied. De resterende 25%, ca. 5000m², betreft het huidige bos dat binnen het plangebied valt en waar volgens de bodemkaart dezelfde natte zandleemgronden gelegen zijn als de rest van het terrein, en met op heden eenzelfde maaiveldniveau als het reeds onderzocht deel. Ook ter hoogte van dit bos kan dus een aanzienlijke ophoging verwacht worden.

⁸ DE LOGI e.a., 2012.

Figuur 27 Aanduiding van de onderzoekszone van 2012 en de aangelegde sleuven (bron: DE LOGI e.a., 2012, p. 8 fig. 3).

Figuur 28 Profielopbouw in het noordwesten (links) en zuidoosten (rechts) van het plangebied. De ophoging is duidelijk zichtbaar (bron: DE LOGI e.a., 2012, p. 13 fig. 7 en 8).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Minstens sinds eind 18de eeuw was het plangebied onbebouwd. Het is op dat moment gelegen aan de rand van de natte meersen ten zuidwesten van de Rietgracht. Net ten zuiden van het plangebied zijn landbouwgronden en een weg aanwezig, met ten zuiden daarvan verspreide bewoning, maar deze weg komt niet overeen met de huidige Raymonde De Larochelaan. Deze weg is ook te zien op de 19de-eeuwse kaarten. De meersen ter hoogte van het plangebied bleven herkenbaar tot na de Tweede Wereldoorlog, maar sinds ca. de jaren 1960 is het plangebied en de omgeving drastisch gewijzigd door allerhande infrastructuurwerken: aanleg van de Ringvaart en de R4, de ontwikkeling van Flanders Expo en The Loop. Het historisch landgebruik van de site werd daardoor weggeveegd.

- Recent archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op een groot deel van het terrein heeft aangetoond dat er een pakket ophoging van ca. 2,5m aanwezig is op het plangebied, waardoor het niveau van de moederbodem, waarin de archeologische sporen zich manifesteren, zich zo'n 3m onder het huidige maaiveld bevindt. Onder dit ophogingspakket werden behalve enkele recente grachten – te linken aan de eertijdse ligging in meersgebied – geen relevante archeologische sporen aangetroffen. Nochtans heeft de omgeving ten zuiden van het plangebied een bijzonder hoog archeologisch potentieel. Bij de ontwikkeling van The Loop werden systematische archeologische onderzoeken uitgevoerd, waarbij een quasi continue menselijke aanwezigheid werd vastgesteld van finaal paleolithicum tot heden, met zowel bewonings- als begrafenissites. Deze sites bevinden zich echter allemaal op de hogere gronden net ten zuiden van het plangebied. Het plangebied zelf is gelegen op natte zandleemgronden net aan de voet van de flank die stijgt van de meersen langsheen de Rietgracht in het noorden naar de hogere droge gronden in het zuiden. De archeologen die het proefsleuvenonderzoek uitvoerden, concludeerden dat het plangebied niet aantrekkelijk was wegens de lagere, natte ligging van het terrein. Hoewel het noordoostelijke deel van het plangebied, waar het bos aanwezig is, niet werd onderzocht door middel van proefsleuven, kan deze conclusie ook doorgetrokken worden naar deze zone op basis van de gekende historische en bodemkundige gegevens. Gezien het maaiveldniveau op deze zone vergelijkbaar is aan dat van de rest van het terrein, kan ook hier een recente ophoging van ca. 2,5m verwacht worden. Hieruit kan besloten worden dat het huidige bos niet meer overeenkomt met het bos dat te zien is op de topografische kaarten van eind 19de-eerste helft 20ste eeuw.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

De bomen in de noordoostelijke hoek worden gerooid en het plangebied wordt verkaveld in 11 loten: 8 loten bedoeld voor wooneenheden, 3 loten voor groenzone. Onder het hele lint van gebouwen wordt een parkeergarage uitgegraven tot +7,60m TAW, ca. 1m onder het huidige maaiveld. De groenzones zullen zich centraal en langsheen de zuidelijke grens bevinden. In deze groenzones worden enkele wadi's aangelegd, die op het diepste punt vermoedelijk tot ongeveer 2,30m onder

het huidige maaiveld worden uitgegraven. De uitgegraven grond zal gebruikt worden om grondlichamen mee te maken rond de wadi's. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het volledige plangebied: het bouwrijp maken van de percelen, het rooien van de bomen, aanleg van de nutsleidingen, uitgraven van de pareergarage en de wadi's, funderingswerken, het optrekken van gebouwen, omgevingsaanleg. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Gezien de recente ophoging van ca. 2,5m van het terrein waardoor het archeologisch niveau zich rond 3m onder het huidige maaiveld bevindt, zal het overgrote deel van de werken geen impact hebben op dit archeologisch niveau. Lokaal en met een kleine oppervlakte zullen misschien enkele bodemingrepen plaatsvinden die het archeologisch niveau zullen verstoren (vb. paalfunderingen), maar deze zullen gezien het puntsgewijze en verspreide karakter geen verder vooronderzoek noodzaken omdat dit niet zal leiden tot kenniswinst. Bijkomend heeft het proefsleuvenonderzoek reeds aangetoond dat er op 75% van het terrein geen archeologische site aanwezig is; dit laag potentieel kan op basis van de gekende historische en bodemkundige gegevens verder doorgetrokken worden naar de overige 25% van het terrein, dit is de zone waar het bos aanwezig is.

Deze gegevens samen beschouwd – een dik pakket ophoging aanwezig waardoor de werken slechts heel beperkt het archeologisch niveau zullen verstoren; geen archeologische site aanwezig op 75% van het terrein; een lage archeologische verwachting op de resterende 25% - laten toe te besluiten dat een verder vooronderzoek in het kader van de geplande werken geen relevante kennisvermeerdering zal opleveren, waardoor de kosten-baten analyse negatief zal uitvallen. Een verder vooronderzoek zal namelijk meer vragen oproepen dan beantwoorden. Op basis van bovenstaande argumenten wordt geen verder vooronderzoek geadviseerd.

3.3. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Minstens sinds eind 18de eeuw was het plangebied onbebouwd. Het is op dat moment gelegen aan de rand van de natte meersen ten zuidwesten van de Rietgracht. Net ten zuiden van het plangebied zijn landbouwgronden en een weg aanwezig, met ten zuiden daarvan verspreide bewoning, maar deze weg komt niet overeen met de huidige Raymonde De Larochelaan. Deze weg is ook te zien op de 19de-eeuwse kaarten. De meersen ter hoogte van het plangebied bleven herkenbaar tot na de Tweede Wereldoorlog, maar sinds ca. de jaren 1960 is het plangebied en de omgeving drastisch gewijzigd door allerhande infrastructuurwerken: aanleg van de Ringvaart en de R4, de ontwikkeling van Flanders Expo en The Loop. Het historisch landgebruik van de site werd daardoor weggeveegd. Recent archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op een groot deel van het terrein heeft aangetoond dat er een pakket ophoging van ca. 2,5m aanwezig is op het plangebied, waardoor het niveau van de moederbodem, waarin de archeologische sporen zich manifesteren, zich zo'n 3m onder het huidige maaiveld bevindt. Onder dit ophogingspakket werden behalve enkele recente grachten – te linken aan de eertijdse ligging in meersgebied – geen relevante archeologische sporen aangetroffen.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Neen, de recente ophoging is bovenop het oude maaiveld aangelegd en heeft geen grootschalige verstoring veroorzaakt.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Neen.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Gezien de recente ophoging van ca. 2,5m van het terrein waardoor het archeologisch niveau zich rond 3m onder het huidig maaiveld bevindt, zal het overgrote deel van de werken geen impact hebben op dit archeologisch niveau.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

Op het westelijke en centrale deel is geen archeologische site aanwezig. De kans op het aantreffen van een archeologische site op het oostelijke deel wordt laag ingeschat.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Niet van toepassing.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden voor een project genaamd Gent Vossenbos, gelegen in de deelgemeente Sint-Denijs-Westrem langsheen de Raymonde de Larochelaan (provincie Oost-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein, 20 540m² groot, heeft een onregelmatige vorm en is gelegen ten noorden van de Raymonde de Larochelaan. Het terrein is grotendeels braakliggend, in de noordoostelijke zone is een bos aanwezig, dat zich verder naar het noordoosten uitstrekt. Het plangebied is te situeren in The Loop, een groter domein ten zuidwesten van Gent dat de laatste decennia onherkenbaar is gewijzigd door allerhande infrastructuurwerken. De Raymonde de Larochelaan is een recent aangelegde, doodlopende weg die kadert in de verdere ontwikkeling van The Loop. Het braakliggende terrein van het plangebied strekt zich verder uit naar het noordwesten, ten noordoosten loopt het bos verder tot tegen de R4.

Minstens sinds eind 18de eeuw was het plangebied onbebouwd. Het is op dat moment gelegen aan de rand van de natte meersen ten zuidwesten van de Rietgracht. Net ten zuiden van het plangebied zijn landbouwgronden en een weg aanwezig, met ten zuiden daarvan verspreide bewoning, maar deze weg komt niet overeen met de huidige Raymonde De Larochelaan. Deze weg is ook te zien op de 19de-eeuwse kaarten. De meersen ter hoogte van het plangebied bleven herkenbaar tot na de Tweede Wereldoorlog, maar sinds ca. de jaren 1960 is het plangebied en de omgeving drastisch gewijzigd door allerhande infrastructuurwerken: aanleg van de Ringvaart en de R4, de ontwikkeling van Flanders Expo en The Loop. Het historisch landgebruik van de site werd daardoor weggeveegd. Recent archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op een groot deel van het terrein heeft aangetoond dat er een pakket ophoging van ca. 2,5m aanwezig is op het plangebied, waardoor het niveau van de moederbodem, waarin de archeologische sporen zich manifesteren, zich zo'n 3m onder het huidige maaiveld bevindt. Onder dit ophogingspakket werden behalve enkele recente grachten – te linken aan de eertijdse ligging in meersgebied – geen relevante archeologische sporen aangetroffen. Nochtans heeft de omgeving ten zuiden van het plangebied een bijzonder hoog archeologisch potentieel. Bij de ontwikkeling van The Loop werden systematische archeologische onderzoeken uitgevoerd, waarbij een quasi continue menselijke aanwezigheid werd vastgesteld van finaal paleolithicum tot heden, met zowel bewonings- als begrafenissites. Deze sites bevinden zich echter allemaal op de hogere gronden net ten zuiden van het plangebied. Het plangebied zelf is gelegen op natte zandleemgronden net aan de voet van de flank die stijgt van de meersen langsheen de Rietgracht in het noorden naar de hogere droge gronden in het zuiden. De archeologen die het proefsleuvenonderzoek uitvoerden, concludeerden dat het plangebied niet aantrekkelijk was wegens de lagere, natte ligging van het terrein. Hoewel het noordoostelijke deel van het plangebied, waar het bos aanwezig is, niet werd onderzocht door middel van proefsleuven, kan deze conclusie ook doorgetrokken worden naar deze zone op basis van de gekende historische en bodemkundige gegevens. Gezien het maaiveldniveau op deze zone vergelijkbaar is aan dat van de rest van het terrein, kan ook hier een recente ophoging van ca. 2,5m verwacht worden. Hieruit kan besloten

worden dat het huidige bos niet meer overeenkomt met het bos dat te zien is op de topografische kaarten van eind 19de-eerste helft 20ste eeuw.

De bomen in de noordoostelijke hoek worden gerooid en het plangebied wordt verkaveld in 11 loten: 8 loten bedoeld voor wooneenheden, 3 loten voor groenzone. Onder het hele lint van gebouwen wordt een parkeergarage uitgegraven tot +7,60m TAW, ca. 1m onder het huidige maaiveld. De groenzones zullen zich centraal en langsheen de zuidelijke grens bevinden. In deze groenzones worden enkele wadi's aangelegd, die op het diepste punt vermoedelijk tot ongeveer 2,30m onder het huidige maaiveld worden uitgegraven. De uitgegraven grond zal gebruikt worden om grondlichamen mee te maken rond de wadi's. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het volledige plangebied: het bouwrijp maken van de percelen, het rooien van de bomen, aanleg van de nutsleidingen, uitgraven van de pareergarage en de wadi's, funderingswerken, het optrekken van gebouwen, omgevingsaanleg. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Gezien de recente ophoging van ca. 2,5m van het terrein waardoor het archeologisch niveau zich rond 3m onder het huidig maaiveld bevindt, zal het overgrote deel van de werken geen impact hebben op dit archeologisch niveau. Lokaal en met een kleine oppervlakte zullen misschien enkele bodemingrepen plaatsvinden die het archeologisch niveau zullen verstoren (vb. paalfunderingen), maar deze zullen gezien het puntsgewijze en verspreide karakter geen verder vooronderzoek noodzaken omdat dit niet zal leiden tot kenniswinst. Bijkomend heeft het proefsleuvenonderzoek reeds aangetoond dat er op 75% van het terrein geen archeologische site aanwezig is; dit laag potentieel kan op basis van de gekende historische en bodemkundige gegevens verder doorgetrokken worden naar de overige 25% van het terrein, dit is de zone waar het bos aanwezig is.

Deze gegevens samen beschouwd – een dik pakket ophoging aanwezig waardoor de werken slechts beperkt het archeologisch niveau zullen verstoren; geen archeologische site aanwezig op 75% van het terrein; een lage archeologische verwachting op de resterende 25% - laten toe te besluiten dat een verder vooronderzoek in het kader van de geplande werken geen relevante kennisvermeerdering zal opleveren, waardoor de kosten-baten analyse negatief zal uitvallen. Een verder vooronderzoek zal namelijk meer vragen oproepen dan beantwoorden. Op basis van bovenstaande argumenten wordt geen verder vooronderzoek geadviseerd.

5. Bibliografie

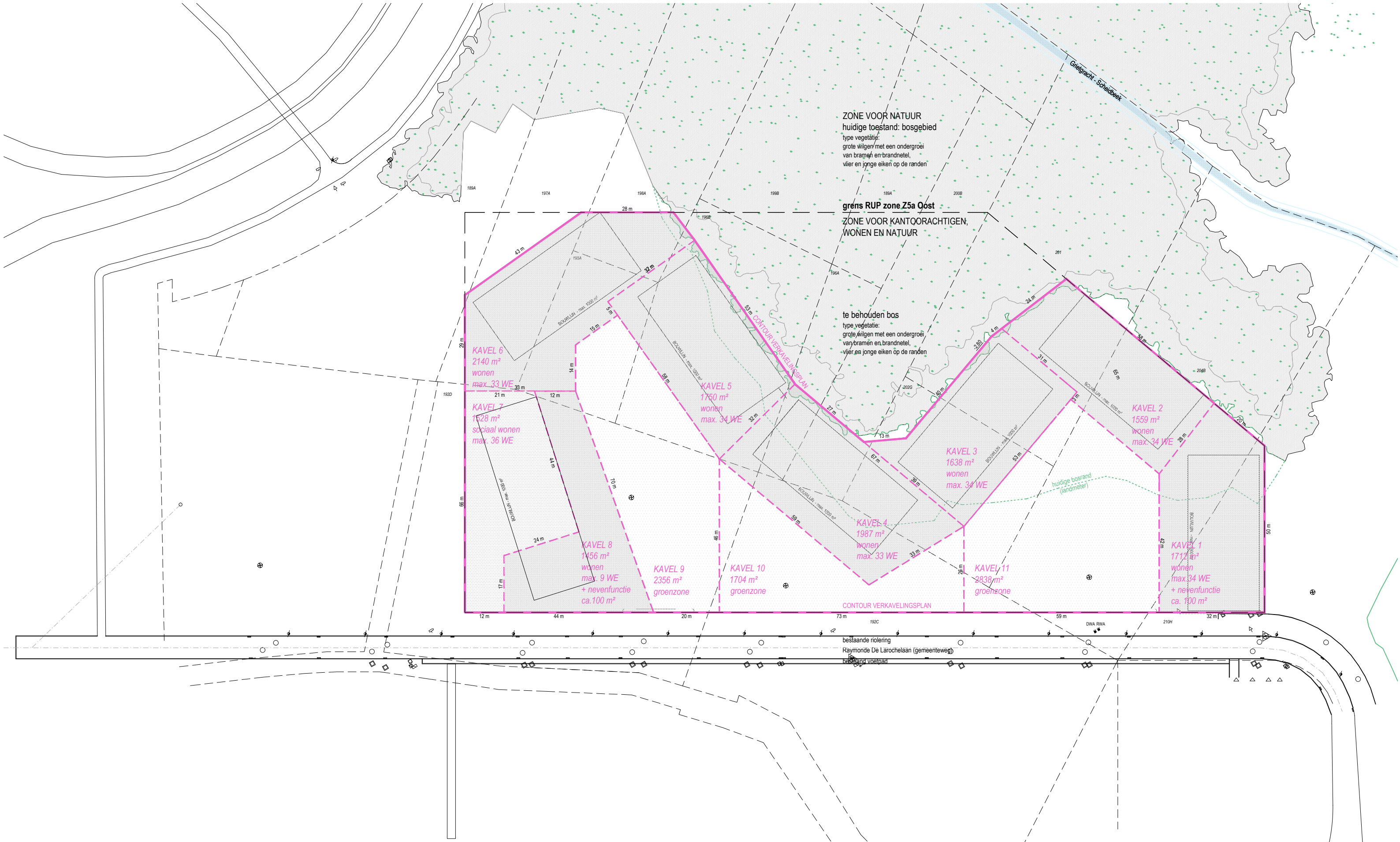
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://stad.gent/loop>
- <http://www.archeotheloop.be/chronologischoverzicht.html>
- DE LOGI A., HOORNE J. & STEURBAUT A., *Sint-Denijs-Westrem – Flanders Expo Zone 1 Veld 3 archeologisch vooronderzoek – september 2012, 2012*, Landegem (DL&H-Rapport 3).

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de meest recente orthofoto (bron: geopunt.be).....	7
Figuur 2 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).....	8
Figuur 3 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).....	9
Figuur 4 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).....	10
Figuur 5 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).....	10
Figuur 6 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)...	11
Figuur 7 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).....	12
Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).....	12
Figuur 9 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).....	13
Figuur 10 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).....	14
Figuur 11 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	15
Figuur 12 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	15
Figuur 13 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	16
Figuur 14 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	18
Figuur 15 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).....	19
Figuur 16 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).....	19
Figuur 17 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).....	20
Figuur 18 Uitsnede uit de topografische kaart van 1893 (bron: cartesius.be en NGI).....	20
Figuur 19 Uitsnede uit de topografische kaart van 1938 (bron: cartesius.be en NGI).....	21
Figuur 20 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	21
Figuur 21 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).....	22
Figuur 22 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).....	22
Figuur 23 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2009 (bron: geopunt.be).....	23
Figuur 24 Zicht op het plangebied op de meest recente luchtfoto (bron: geopunt.be).....	23
Figuur 25 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).....	25
Figuur 26 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), meer in detail (bron: geopunt.be en CAI).....	25
Figuur 27 Aanduiding van de onderzoekszone van 2012 en de aangelegde sleuven (bron: DE LOGI e.a., 2012, p. 8 fig. 3).....	27
Figuur 28 Profielopbouw in het noordwesten (links) en zuidoosten (rechts) van het plangebied. De ophoging is duidelijk zichtbaar (bron: DE LOGI e.a., 2012, p. 13 fig. 7 en 8).....	27

Bijlage: Ontwerpplan, doorsnedeplan (bron: initiatiefnemer).

architect **URA**
YVES
MALYSSE
KIKI
VERBEECK

bouwheer **3D Real Estate**
Onafhankelijkheidslaan 17/18
9000 Gent

**BOUWEN VAN APPARTEMENTEN
AAN VOSSENBOS GENT**
Raymonde de Larochelaan
9000 Gent

OMSCHRIJVING verkavelingsplan
nieuwe toestand

BLADFORMAAT A3

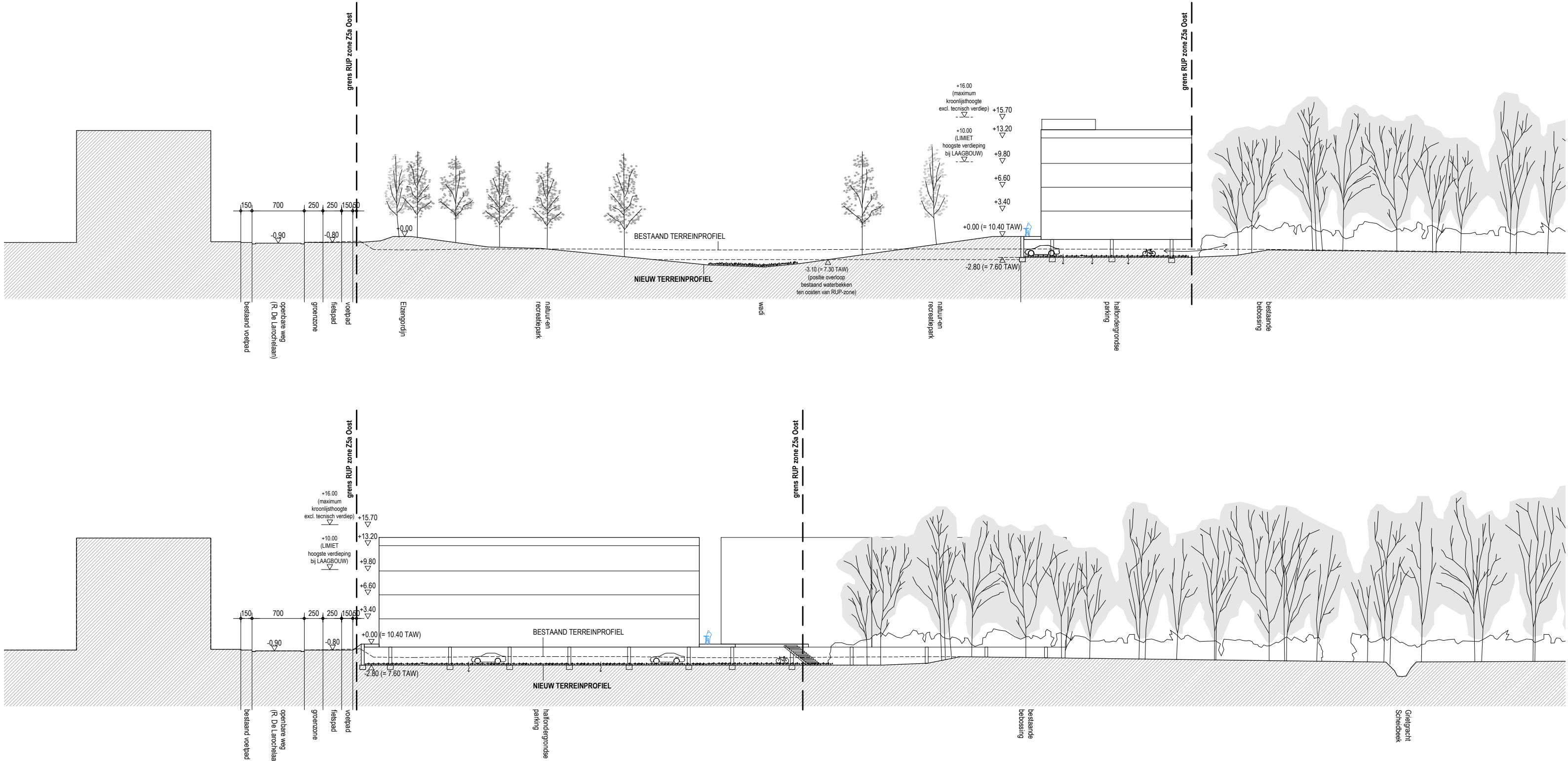
SCHAAL 1/1000

DATUM 24/09/2018

VOS
VV

A	
B	
C	
D	
E	

TERREINPROFIELEN

architect	URA	bouwheer <u>3D Real Estate</u>	<u>BOUWEN VAN APPARTEMENTEN</u> <u>AAN VOSSENBOS GENT</u>	<u>OMSCHRIJVING</u>	indicatieve terreinsnedes nieuwe toestand	VOS vv	
	<u>YVES</u>						Onafhankelijkheidslaan 17/18 9000 Gent
	<u>MALYSSE</u>						
	<u>KIKI</u>						
	<u>VERBEECK</u>						
		<u>BLADFORMAAT</u>	A3	A			
		<u>SCHAAL</u>	1/500	B			
		<u>DATUM</u>	24/09/2018	C			
				D			
				E			